

Alte Drucke

**ANTO. DE BVTRIO || IN QVINQVE LIBROS DECRE=||TALIVM
COMMENTARIA ... Summarijs ... Flori || de Sura Lugdunen[sis]
... || ... ||**

... || SVPER QVINTO DECRE=||TALIVM. || CLARISSIMI IVRIS || VTRIVSQVE
DOCTORIS DOMINI || Antonij de Butrio super Quinto Decre=||talium
accuratissime excusa, ... || ... ||

Antonius <de Butrio>

Lugduni, 1532

De homicidio voluntario vel casuali. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150710

Antonius de Butrio super quinto Decretalium.

ad hoc tenetur: tunc non est locus repetitioni expensis alimentorum: nec inuat ptestatio: vt no. in. l. i. C. de nego. gest. et no. Jo. in pale. c. sacroz. quandoq; alimentat a persona que ad hoc non tenetur tamen propter presumptionem coniunctionis presumit facere causa pietatis: tunc non est locus repetitioni: vt. l. i. C. eo. fallit nisi fuerit facta ptestatio: vt cadat alia psumptio propter qua non psumatur facere causa pietatis: vt. l. nensentius. et qd ibi no. ff. de nego. gest. quandoq; alimentatur ab extranea persona: tunc si pstat qd faciat causa pietatis non est locus repetitioni expensarum. ar. dicte. l. i. C. de nego. gest. fallit in casu. l. patrem. C. de secun. nup. Si hoc non pstat locus est repetitioni expensarum: vt. d. l. i. C. eo. ti. et dicta. l. i. C. de nego. gest. in seculo manente monasterium ab illis remanebit segregatum. Quarto credit glo. si monasterium ipsum expulit: vel redire noluit salua disciplina et non voluit ipsum admittere monasterium: qd sic impie alimenta negauit: hoc fateretur abbas quando monasterium totum hoc fecit: secus si solus abbas: quia delictum prelati non nocet ecclesie: vt. xvi. q. vi. si episcopum. et c. olim. j. de priuile. et regula delictum. de reg. in. lib. vi. Idem Sui. in spe. de sta. mo. ver. xli. hoc facit Hof. quando aliud ingreditur monasterium: sed si nullum ingreditur adhuc querit primo monasterio. argu. s. sancimus: quem allegat glo. et idem dicit de licentia vt aliud ingrediat querat primo monasterio. ff. de mili. testa. l. ex eo tempore. de quo in spe. de sta. mo. ver. xli. et de xvi. q. ii. abbates. Hof. si querit de effectu qd isti sibi libertatem acquirant. dicit glo. qd effectus est: qd sibi postea poterunt querere vbi prius dominis et patribus qrebant. ¶ Quid in colono vel ascriptitio. dic idem. C. de epi. et cle. alias. de epi. audi. l. nemini. et in. l. i. C. e. ti. ¶ Quero an denegatione alimentorum perdat seruum et efficiatur liber: vel patria potestas in eo locum non habeat. Quidam qd non: vt Inno. et Host. fm bene habetur pro de relicto: ita qd postea conceditur occupanti. ff. pro derelic. l. si. q. iura sanguinis de facili non perdantur: vt patet. ff. de capi. di. l. eos. et sic illa de facili non perimit ius civile: vt insti. de legi. agno. succe. s. si na. item quia alijs remedijs locus est ad patrem cogendum: vt. l. i. s. pena. ff. de libe. agno. et c. ff. de conuersi. infide. et sic dicit corrigendum qd no. in summa. c. ti. s. quid iuris. Cum hac videtur concordare glo. iuris ciuilibus: fm vna so. in. l. patrem. C. de nup. idem Ho. in summa. eo. titu. egi. ¶ Tra: qd hic hec tria equiparantur: negare alimenta exponere infantem vel languidum. Et hoc videt sequi hic glo. in pn. et huic videtur concordare glo. in. l. i. s. pena. ff. de libe. agno. Decisio huius dubij dependet ad hoc: an iste ver. vel alicui referatur ad omnia precedentia: an ad proxima tantum. Si tenemus qd referat ad omnia precedentia vera est opi. Egi. et glo. qd ipsa est tex. hic et tunc respondendum ad. l. i. C. pro derelicto: qd loquitur in maiore infante: prout ibi tenet glo. respondendo ad. s. multo potius. in aut. de nup. coll. iij. et sic potest saluari opi. Inno. et Host. hic posita. Si tenemus qd ver. vel alicui referatur ad proxima tantum: standum esset forte opi. et Host. tamen pro nuc credo tenendum cum opi. Egi. et glo. nostre. et hoc operatur immensitas tanti delicti: qd committitur per patrem in filium. et per dominum in seruum: qd potest dici qd possunt equi parari languidis: cum etiam propter defectu etatis non valeant neq; possint aliquo modo sibi prouidere in alimentis. Item si bene consideretur potest dici: qd ista denegatio alimentorum sit quedam expositio: vt de se patet et c. ¶ Quero an nutritores expositorum possint ab intestato petere hereditatem illorum quos nutruerunt. dic qd no. C. de munia. de succe. l. nutritoribus: sicut nec hospitali hereditas peregrinorum: vt in aut. omnes peregrini. ibi posita. Repetit tamen nutritor expensas factas in erudiendo. C. e. ti. l. i. Alimenta vero non repetit nisi fuerit ptestatus. ff. de nego. ge. l. nensentius. de quo hic. lxxxi. di. c. si. in glo. ij.

De homicidio voluntario vel casuali. Rubrica.

1. ¶ Homicidium aliud est voluntarium et aliud casuale.

¶ Vltio de speciali homicidio: submittit rubricam generalem. ¶ Et qd homicidium aliud voluntarium: aliud casuale: vt utroq; hic exprimit. Ma teria habet. l. di. minor. et quatuor. se. et. s. qd no. vsq; ad. s. pmissis. xxi. q. v. per totu. de pe. di. j. periculosus. cu. v. c. se. et. c. si quis cu telo cu duob. c. se. xxi. q. ij. interfectores. cu. v. c. se. et. c. latore. xv. q. i. nec io. vsq; ad. s. q. xxi. q. ij. qd no format. et duob. c. se. Repetit in. vi. et cle. ¶ Op. de male situatide rubricae: cu prius ptermittendu esset de genere et de specie. vel eoduerso: non debuit intermediari: vt hic: qd pponit speciem vna et alia postponit: vt p. s. e. c. j. qd est tra. c. ij. de ordi. cogni. So. dic qd ista sunt de his de quib. certa ratio dari non potest: cu dependeat a voluntate principis. ar. l. no oium. ff. de legi. et. s. de rescrip. si qn. vel dic qd. j. no loquitur de spibus homicidij: sed de certis actibus illicitis per quos deuenit qnq; ad homicidia. ¶ Op po. secundo de superfluitate: qd sufficiebat dicere de homicidio. Responde: qd adiectio non fuit ex necessitate facta: sed ad instructionem nostram. Ideo potius locus est regriari quam babeamus coque ri. ad ca. vnum. versicu. quia ergo. s. vt eccle. bench. ¶ Oppo. tertio

si ergo hoc est factum ad instructionem nostram: ergo clarius debuit distinguere: vt p. de necessario. Itē qd homicidium aliud insti: aliud iniustum. Ideo de utroq; debuit exprimere. Responde qd sufficiens cui vel in paucis et. vt. l. tutori. C. de nego. ge. ¶ Et dic qd omnia ptesta dicta comprehenduntur sub homicidio voluntario vel casuali: et inde et miles licet insti: voluntarie tñ occidit. Itē necessarii sub voluntario comprehenditur: nam noluit occidere vt vita seruaret. Interdu sub casuali: vt no. j. eo. sicut dignu. in glo. magna ad fi.

1. ¶ Homicida est irregularis.
2. Irregularitas procedit a deo quando causatur ex homicidio indus trioso malicioso: vel insidioso.
3. Homicida voluntarius excludit a participatione altaris.
4. Industria qnq; sumitur in mala parte: vt pro dolo sitate et malitia.
5. Homicida qua pena puniatur iure canonico: et an possit gaudere im munitate.

Squis. Breue est non summa. ¶ Ho. pri mo qd homicida est irregularis que procedit ex lege dei. ¶ Scdo no. qd talis irregulari tas causatur ex homicidio industrioso. i. malitioso et insidioso: sic p. qd irregularitas homicidij casua lis non est a deo. ¶ Tercio no. qd homicida volunta rius excluditur a participatione altaris: et exclusus a participio dici tur mortuus. ¶ Ho. de significato huius verbi industria: qd sumi tur industria in mala parte. i. dolo sitas et malitia. Aliquando etia; su mitur in bona parte. ¶ Opp. qd homicida non sit puniendus de duos bus. c. se. So. cotrariu procedit in homicidio necessario. Itē aut tex. in voluntario. ¶ Scdo op. qd canon non imponit penam mortis. de rap. in archiepiscopatu. ne cleri. vel mo. sententiam. So. vnus intelle ctus qd hic loquitur de morte spirituali: vt sic sit sensus homicida mor ri spiritualiter si non peniteat. ¶ Scds intellectus est qd moria; quo ad vitam actiuā. i. penitetia; humiliet. l. di. quid est. ¶ Tercius in tellectus vt moria; i. deponat a suo ordine: sic loquatur de morte sue dignitatis. s. q. vii. q. ¶ Et vt intellexit gl. moriatur. i. vt ab eccle sia non defendat: vel moria; i. tradatur curie seculari eo deposito. de iudi. cum non ab homine. fm Hosti. vel hic non est tex. canon: sed exo di: quia sepe imponebat pena mortis: et hic inferitur vt sciatur no vt ecclesiastico foro seruet. ¶ Glo. j. op. qd occides non moriatur. xv. q. j. si quis. So. hic quado dolo: cotrariu quado casu. ¶ Querit glo. ij. de pena talis insidiatoris. dicit qd talis immunitate non habet: et de tali loquitur hic. Item nec publicus latro. de immu. eccle. inter alia. cum si. Item qui propter illam spem in ecclesia vel cimiterijs delin quunt vt ibi non defendatur. de immu. eccle. c. si. et sic iste anellet ab alta ri si sic cofugerit. ¶ In gl. ij. s. ex his als habet. de his. sub. s. j. et neu trū bñfacit fm Jo. an. nisi quis vellet inducere copulā ibi posita: et dicit qd i antiqua reperit correctu. c. vi. ad hoc fa. qd ibi dicit: hoc so lum irreprensibile est et c. tam dicit qd forte voluit allegare. s. ex his xxi. q. iij. Dicunt Pe. et Alb. decre. intelligendam prout iacet et put tra sonat: videlicet qd occides alium per insidias immunitate no gaudet: qd qd non mutatur stare no prohibetur: vt. l. sancimus. C. de testa. sed certu est qd tēpore huius legis exordit: bec iura non emā nauerant: ergo de illis no videtur posse intelligi hoc. c. vel potest in telligi. c. nostrum. de altaribus veteris testamēti que non gaudebant eodez priuilegio quo nostra: vel fm Hostien. potest intelligi de cleri co qui euellit ab altari: qd corrigibilis est: vt patet per depositio nem ab officio et beneficio: et quia traditur curie seculari: vel dic vt not. in text.

Antonius de Butrio.

1. ¶ Homicida censetur qui latrone; occidit cum se poterat aliter liberare: et penitere tñ tenetur.
2. Defensio est permessa scdm metas fori penitentialis: dum tamē fiat cum moderamine inculpate tutele.
3. Homo creatus est ad similitudinem Dei.
4. Ira dei placatur duobus videlicet elemosyna et ieiunio.
5. Homicidium si presbyter committat in personam latronis se defendē do non deponitur sed perpetue traditur penitētie. nu. s.
6. Fur et latro in quo differant.
7. Gladio non licet vti penitentibus.
1. ¶ Interfecisti. ¶ Donit penā occidētis latronē cum se poterat aliter liberare: alia penitere non tenet: nisi ad cautela; fm Alb. scda ibi. si aut.
2. ¶ Ho. primo qd aliusest fur: alius est latro. ¶ Scdo no. qd scdm metas fori penitentialis pmissa est defensio: dū tñ cu modera mine inculpate tutele: dicit qd seruare moderamē: qd pot capere si non interfici. ¶ Tercio not. qd homo est creat' ad imaginē Dei.
3. ¶ Quarto no. penā occidētis furē in casu no pmissio. ¶ Quinto no. qd etia scdm metas fori penitentialis pmissa est defensio: defendens do hominis occiso in foro penitentiali: nisi iuste sit facit: dico qd mē titur: s; inspectis metis fori ptenios si hoc faceret. ¶ Sexto no. duo quib. de placat. s. ieiunium et elemosyna: et d; esse larga et voluntaria.
4. ¶ Tercio no. qd presbyter interficiēdo latronē se defendēdo non est deponendus: sed perpetue est tradendus penitētie. ¶ Quarto que sit

que sit differentia inter furem et latronem. dic qd fur dicitur nocturnus: et dicitur etiam a furto. i. nigro. Ideo qd clamat obsecrare ut plurimum de nocte furat. insti. de obliga. que ex malefic. §. i. latro dicitur diurnus.

- 7 **G**lo sunt literales. vsq; ad glo. super verbo gladio. Illa op. et vt qd gladio licitum sit vtique: militare non est peccatum xxij. q. i. militare. So. dic qd hic specificiter prohibetur penitentibus: non qd in se sit malum: sed propter pronitatem peccandi pbibent penitentes. **C** + **O**ppo. glo. si. q. presbyter occidens deponatur ab officio: qd irregularis efficitur. s. de tempo. ord. c. si. r. e. suscepimus. So. dic quod non deponitur: qd directe homicidium non fecit: sed bene est irregularis: quia potius dimittere debuit suam quam interficere. §. eo. suscepimus: sed bene dispensatur cum eo vt habeat beneficium ex misericordia: siue ordinis executionem. xxvij. distin. presbyterum. Vel dicit glo. hoc intelligendum. vt dicitur. §. eo. sicut. in glo. q. incipit. not. c. si. quando non potuit curare: quo casu dicitur homicidium simile esse casuali: quo casu etiam fm illos qui dicunt legem promotionis consistere in facto: non impedit promotionem. §. eo. lato. r. dicit quod hoc tenebat clemens quartus: qui cuz in hac materia multum erat durus. Et idem clemens. v. in sua constitutione. eo. ti. si furiosus. in clemens.

- 1 **F**ur nocturnus occidit siue culpa: sed diurnus non etiam secundum metas fori penitentialis.
- 2 **H**omicida censetur de iure canonico qui propter rerum defensionem occidit hominem: secus si ad persone et rerum defensionem.
- 3 **D**efendere quis se potest impune et quo ad metas fori penitentialis: sed est dubium an innuens faciat ad persone offensam vel rerum.
- 4 **L**ex canonica an sit antiquior civili: vbi lex veteris testamenti est antiquior lege positua.
- 5 **A**ggressorum an possim preuenire vt non teneat pena homicidij.
- 6 **H**omicidium dicitur quis committere qui aggressorem interfecit ex intervallo.
- 7 **I**n iuriis non mihi repellere licet ex intervallo: sed tantum in continenti.

7 **A**rmorum appellatione quid comprehendatur.

- 1 **S**perfodiens. **C** + **O**cciditur fur nocturnus sine culpa: diurnus non sine culpa: ibi. inter. **C** + **M**o. q. homicida non reputatur occidens se defendendo: quo ad pccm: sed etiam respectu mete fori penitentialis. **C** + **S**ecundo no. q. dies dicitur ab ortu solis vsq; ad occasum. **C** + **T**ertio no. q. non est licitum inspectis metis fori penitentialis occidere. **C** + **Q**uarto not. q. etiam fm metas fori penitentialis licitum est occidere furem nocturnum: sed non diurnum. **C** + **Q**uinto no. q. propter defensionem rex inspectis metis fori penitentialis non est licitum occidere: occidens homicida dicitur homicida non dicitur occidens ad persone defensionem. Idem si psona rerum.
- 2 **C** + **S**exto no. q. dubius an innuens faciat ad offensam persone vel rerum potest se impune defendere etiam quo ad metas fori penitentialis. **C** + **S**eptimo no. q. presumpsit quis de die fure gestu hominum cognoscere qd de nocte. **C** + **O**ctauo no. q. lex veteris testamenti antiquior est lege positua. **C** + **M**o. q. fur nocturnus potest impune occidere: sed diurnus non nisi se telo defendat. **C** + **O**ppo. q. lex canonica non sit antiquior civili: patet qd fuit copulata per romanos pontifices qui fuerunt de iure post christum: sed lex civilis fuit ante: vt patet in proemio ff. de iur. i. c. So. dic qd non intelligitur de lege canonica: sed de lege exodi que fuit ante illam. ad hoc vide not. s. de sum. tri. r. si. ca. c. i. Inducitur decre. ad. q. pro statutis italie qd duplicant penas malefactorum de nocte commissorum: qd dies dicat ab ortu solis vsq; ad occasum. ad hoc de tren. r. pa. c. i. Jo. an. allegas hic pro et contra dicit attendendum qd si aliquod signum capane designat hanc diuisionem: et illud est seruandum: aliter est in arbitrio: an tenebrositas faciat attribui nocti: an potius aliqualis claritas diei. in dubio dic qd tutior est eligere partem vt potius nox dicere et existeret tenebrositas: §. die clarescente: §. sol venerit in occasum.
- 3 **C** + **D**ic sunt. vi. glo. Que pnt sunt literales. Tertia super xbo secularibus querit: pone qd fur est aggressor et vult me interficere: an ipsum possum preuenire: quidam quod sic. C. ad. l. cor. de sicca. l. si.
- 4 **C** + **Q**uero si me percussit et recessit an possum eum sequi vt percutiam. dic qd no: qd sic iniuriavellet vlcisci et non repellere: qd no §. xlvj. di. seditionarios. Itē qd incontinenti §. vim vi repellere et non ex intervallo. §. de sen. exc. si vero. §. eo. significasti. vbi de hoc. **C** + **G**lo. super verbo telo querit quid comprehendatur appellatione armorum: dic quod facies et lapides. ff. de fur. l. si pignoris. §. furem. ferum et omne quod actum in manu tenetur. insti. de publi. iudi. §. item lex cornelia.
- 5 **I**n iuriis non obligat ad homicidium: et specialiter prestitutum non includit illicitum.
- 6 **V**erbum polliceri et promittere in quo differant.
- 7 **I**n iuriis non obligat ad homicidium: et specialiter prestitutum non includit illicitum.

1 **I**n iuramentum. **C** + **I**n iuramentum non obligat que ad homicidium. h. d. non diuiditur. **C** + **M**o. i. quod generale iuramentum non includit illicitum. **C** + **M**o. illud enā geu qd tibi vel tuis non velles. 2 cor. i. di. humani gen. **C** + **Q**uero qd differentia est inter polliceri et promittere. dic polliceri sponte fit: promittere rogamine precedente. **C** + **Q**uerit gloss. §. de rōne quare iuramentum non obligat: assignat rationes generales: quia in iuramento generali non veniunt illicita: et que quis in spē non esset facturus: et allegat concord. generales.

- 1 **H**omicida est qui dat sterilitatem vel facit sortilegia aut venena libidinis. nu. seq.
- 2 **O**ccidere vel nasci impedire paria sunt quoad penam corporalem et spiritualement.
- 3 **H**omicida censetur qui mala medicamenta dedit mulieri non vt occideret sed amoris causa ex quibus ipsa mortua est.

1 **S**aliquis. **C** + **H**omicida est qui dat sterilitatem vel facit sortilegia vel venena libidinis. h. d. **C** + **M**o. i. paria esse quem occidere vel ei existentiam in esse producti impedire. **C** + **M**o. qd aliud est generare: aliud concipere: aliud nasci. **C** + **O**ppo. q. non sunt paria hominem occidere vel nasci impedire. §. eo. sicut So. quo ad penam corporalem et spiritualement est idem: quantum ad penam irregularitatis non: quia non contrahitur irregularitas: nisi actu hō interficiatur iam natus. §. eo. sicut. Nec videtur homicidium fecisse vt ibi dicitur. Si tamen percussit mulierem que facit abortum: eo formato incurrit irregularitatem: alias non. xxij. q. §. moyses. et talis dicitur homicida occasionaliter. Joan. de pe. di. i. periculo dicitur cum irregularem eo quod impediatur ortum. So. dicit irregularis non est irregularitate indispensable. de qua. l. di. minoribus bene irregularitate que contrahitur pro peccato mortali: sicut. xxv. distin. §. crimen. **C** + **Q**uero de eodem quando causa libidinis vel odij faciat vt pariat mulier abortum. dicit Jo. and. qd libidinis causa: puta quia erat mulier quam non decebat esse grauidam: et vt libidini libenter vacaret hoc faciebat odij fomite: nolebat illā habere filios vt esset ingrata coniugi: vel vt illi succederet ab intestato vel facilius ex testamento: vel his similia. **C** + **Q**uid si quis dedit mala medicamenta mulieri amoris causa: non vt interficeret: et mortua est. dic quod similiter puniatur ac si occidisset: qd dabat operam rei illicitę. ff. de penis. l. si aliquis. §. qui abortiones.

- 1 **I**n penis irrogandis quid habeat iudex considerare.
- 2 **D**elictum aggravant circumstantie.
- 3 **A**ffectus puniuntur §. non sequatur effectus in foro penitentiali.
- 4 **O**ccidere hominem vel non liberans a mortis periculo cum poterat paria sunt.
- 5 **D**elicti socius presumitur qui non iuuat occisum.
- 6 **A**ugilium in dubio dare videtur qui non assistit in delicto et non iuuat ne occidatur occisus: et quando videatur in dubio augilium dare. num. 15.
- 7 **H**omicidam infamates non puniuntur pari pena nisi per suggestiones sint causa homicidij.
- 8 **S**poliantes post mortem tenentur ad restitutionem rerum ablatarum.
- 9 **P**eccatum non remittitur nisi restituatur ablatum.
- 10 **C**ommunicans excommunicato etiam ignoranter quō peccare videatur. nu. 23.
- 11 **A**ugilium clerico danti vt eps capiatur vel occidatur qualis pena imponatur.
- 12 **O**fficio altaris priuatus non vt priuatus alio officio.
- 13 **D**e delicto tenetur qui consulit delinquentem. nu. 17.
- 14 **C**onsulens ad delictum agendum an de delicto teneatur etiam si delinquens esset delictum perpetraturus. nu. 17.
- 15 **Q**uomodo potest presumi vt quis teneatur de homicidio quando dubitatur.
- 16 **S**icarii vnde dicantur.
- 17 **O**ccupantis bona an teneantur cum alijs pro occupatione aliorum secum concurrentium.
- 18 **D**elictum dissuadendo si plures associarint malefactorem: et illi quibus damnum datum est non fuerunt ausi iniuriam propulsa re propter timorem omnium quos singulos non timuissent in iudicio contentioso: an vnusquisque teneatur in solidum de damno. numero seq.
- 19 **S**ocius an teneatur de delicto.
- 20 **D**amnum si negligentia alicuius sit datus vt qd non cohibuit ignē vagari ad domos alterius an teneatur.
- 21 **P**ena an videatur liberatus qui non habet vnde soluat.
- 22 **B**ona occisi occupans §. non teneatur de homicidio: quare non liberet a solutione et restitutione illorum pauperibus erogando.
- 23 **T**imore participans et in delictis consentiens an teneatur.

Antonius de Butrio super quinto Decretalium.

- 23 Cum excoicato participans ignoranter incurrit excoicatione ppter crassam ignorantiam.
- 24 Responsorum ubi separatim dici nequeant: cum alijs dici possunt.
- 25 Homicidij carnalis que sit pena.
- 26 Homicida voluntate aut facto vel precepto seu consilio: lingua siue exhortatione censetur ubi homicidium est commissum: et irregularitatem incurrit: nec secum dispensatur etiam si sit occultus: vt possit in ordine suo ministrare etiam si occisus sit paganus.
- 27 Dispensari an possit cum homicida. nu. seq.
- 28 De homicidio casuali an possit quis teneri.
- 29 Homicide qualis pena imponatur.

Sicut dignum. Propter multa dicta non summatim: sed hic premit titur qd epus oron. recepit per commissionem pape qd absolveret occisores beati Thome: illos qui sua morte fuerunt culpabiles: forte expresserat penam occisoris. Ipse vero qui inuenit diuersas culpas super illis papam consuluit: cui papa rescribit vt sequitur. **C**l. no. i. qd pene sunt arbitrarie et in earum impositione et arbitratu. Primo ponderatur quantitas delicti. Secundo qualitas. Tercio etas delinquentis. Quarto scientia. Quinto sexus. Sexto conditio. **C**l. item attenduntur extrinsecus locus et tps. **C**l. Secundo no. qd circumstantie aliquando aggrauant delictum. **C**l. Ex. illi autem no. qd quo ad forum penitentia le affectus animi puniunt pro delicto consummato: vnde pari pena puniuntur occidens vel animo veniens occidendi. **C**l. Ex. illi etiam no. quod in foro penitentiali dans opem non puniuntur pari pena cū faciente. **C**l. Secdo no. qd paria sunt quē hoim occidere: vel potens liberare si non liberat. **C**l. Tercio no. illud qd presumit socii delicti non inuans occisum cum potest. **C**l. Ex. huius. qui vero se. **C**l. no. qd inflammantes homicidam non puniuntur pari pena cū occisus: nisi suggestiones sint cū occisionis: sic illi culpa delicti ascribitur qd originalis fuit cū delinquentibus. **C**l. no. qd facinas custodiens delinquentis in foro penitentiali delinquit. **C**l. Ex. huius. eo vero. **C**l. no. qd post mortē spoliantes non puniuntur veluti occisores: sed tenentur ad restitutionē rerū ablatarū. **C**l. Secundo not. qd quis nō alienat a peccato: nisi ablato restituit: si restitui potest: secus si restitui nō potest: quia tunc remittitur peccatū: dū tamen penitentiam agat. **C**l. Tercio no. qd sola restitutione male ablati peccatū non deletur. **C**l. Quarto no. qd est licitum elemosinā facere de alieno ubi persona certa est cui debet alienum restitui. **C**l. Ex. huius. illi preterea. **C**l. no. primo qd participans excoicato peccat secundū quantitatem tps participationis: et quantitas pene est in ingenda. **C**l. Secundo no. qd magis peccat timore delinquens qd affectione. **C**l. Tercio not. qd comunicans excoicatum etiam ignoranter peccare videtur: et hoc quando ignorantia est crassa: s3 non in tñ sicut si scienter peccasset. **C**l. Ex. huius. si clericos. **C**l. no. pmo qualis pena imponatur clerico danti auxilium vt epus capiat vel occidatur: que ibi exprimitur. **C**l. Secundo no. qd priuatus altaris ministerio nō videtur priuatus alio officio. **C**l. In prima parte oēs glo. sunt literales: et tex. expostus est in x. illi aut sunt due glo. et ambe literales: et clare. et glo. x. illi etiam sunt literales. **C**l. Per x. huius. qui vero. **C**l. arguit hosti. consulente clericum verberari excoicatus: qd delicto consentit. **C**l. qd. iij. ois. i. de sen. excom. quanto. ubi de hoc. qd est verum secuta percussione vel cū participat crimini precedenti. de sen. exco. nuper. due sunt glo. huius partis. Prima est literalis. **C**l. Glo. super verbo puocasset: querit an teneant sine rex alias esset facturus: siue non: dicit glo. qd tenent etiam si alias nō esset facturus: sed grauius tenent ubi alias non esset facturus. **C**l. de dolo. l. eleganter. **C**l. In x. bi vero. quero de exemplo qd poterat eos scire sicarios. i. homicidas et machiatores ignaros. dic qd eos armatos receperunt: et vestes et sarcinas et aliquos ad illorum custodiam: et bene sciebant qd illi ibant ad occidendum: s3 ignorarent quos: vel sciebant qd illi secretum ibant occidere: s3 illos consilio id nō fuerit machinatum: et hoc pl3 docti. Sed 3o. and. plus pl3 precedēs dictum. Per hunc x. huius. bi vero. arguit abbas 3 illos qui ad locum ubi cōburi d3 hereticus portant vites vel aliud. de quo in spec. in titu. de dispensa. §. iuxta propositionis: et idem de illis qui portant scalas vt aliqui suspendantur. **C**l. Sunt due gl. hic vna super verbo sicarios querit. vñ dicunt sicarij. Glo. dicit qd dicuntur a sicca qd significat ferrum: siue cultrum: et possunt dici qd armis vite alicuius insidiantur. de pe. di. i. §. si quis cūz telo. vnde tenentur lege cornelia. ff. ad. l. corne. de sicca. l. i. **C**l. Ultima glo. illi? verbi. est literalis. In x. eos. **C**l. in super quero an bona occupatis cū alijs teneantur pro occupatione aliorum secum concurrentium: dicit Inno. quod non nisi de illo quod ad eos peruenit: vt hic. Secus si aliorum occupatione alias fuerunt culpabiles: quia consueuerunt vt raperent: quia tenentur in solidum: et de dolo et consilio illorum: vnde qd non tenentur vnde vi: vel vi bonorum raptorum. de dolo tamen actio competit contra eos sicut ubi alias com

petit interdictum vnde vi: vel vi bonorum raptorum: sed propter aliquam causam non potest agi illo interdicto: datur actio de dolo in subsidium: que datur in defectum aliarum actionum. vt. l. i. et §. i. l. eleganter. in princ. ff. de dolo. Sed an consiliarius rapine tenetur rei persecutoria. i. ad restitutionem rei rapinā passo regressum habentem contra principaliter rapientes. dic quod sic: nisi sit facta remissio principalis: quo casu liberaretur consiliarius: licet nō sic econuerso: quia liberato principali liberatur accessorius. de constituto. translatio. sed non econtra: et ratio: quia accessorium sequitur naturam principalis: non econtra: vt in regula accessorium. de res. gu. iur. lib. vi. Et hoc est verum nisi ad consiliarium aliquid peruenit: quia non remittit nisi in consiliū anime illud reddat: vel alius satisfaciatur ipse vel alius pro ipso: quo casu satisfaciatur pro eo satisfacere debet ipse consiliarius non damnum passo in consilio anime: licet secus esset in iudicio contentioso. de quo dic vt not. Bart. in. l. non solum. §. si mandato. et. l. si vnus. §. seruus me. ff. de iniur. Quid in dissuadente rapinam: sed associante personam ad rapinā ne persona ledatur. So. dic qd si raptor inuentus est in rapina nō tenetur consiliarius. Si autem talis auxilio functus res asportauerit: alias non asportaturus tenet associans: quia saltem dedit opem ad res asportandas. Si vero alias potuisset asportare sine associatione nō tenetur associans: sed si res non asportauit: sed damnum dedit: tenetur associans: si alias nō fuisset iturus: nisi fuisset associatus. Et ratio quia qd non dedit consilium: tamen facto vel opere damnum dicitur datum: secus si alius tenetur: si tamē dissuaserit damnum. ff. ad. lacqui. l. item mella. §. i. **C**l. Per hoc inferunt quod si pluribus associantibus malefactorē dissuadendo delictum si illi quibus damnum est datum non fuerint ausi iniuriāz propulsare ppter timorem omnium quos singulos non timuissent in iudicio contentioso: vnusquisq; tenetur pro damno et info. lidū. ff. ad. lacqui. l. item mella. §. si plures. In iudicio vero anime tenetur proportionabiliter. Ita tñ qd habeat extimatio eorū qd magis timebantur: qd illi plus tenentur: hoc verū dicit quando incurrunt animo defendēdi ab iniuria: sed passi iniuriā nō erant certificati: timore eorū suas res non defendant. Ideo debet hoc significare aduersariis si volunt esse securi. i. eo. petito. **C**l. Quid si negligentia alicuius damnum est datum: puta qd nō bene cohibuit: ne ad domos aliorū vagaretur: an teneatur. dic in foro contentioso sic: et tenet lege acquilia: vt. ff. ad. lacqui. l. si seruus seruus. §. arbutū. cū se. et. l. qui occiderit. §. p. ff. ad. lacqui. de iniur. c. si cum ibi not. In foro anime solum est de negligentia puniendus: nec emendationē dāni non tenetur. xv. q. i. inebriauerūt. qd est verū nisi etiā qui ignē imposuerit intēderet dānum dare: vel esset in lata culpa: vt qd ignē projiceret in domū plenā stipulā: et hoc est tenēdū in foro anime: et quo per quecūq; ad plenū est satisfactū lefo: alias satisfacere nō tenetur: et tñ d3 cōpensare qd pro omnibus satisfecit: et nō sufficit lefo satisfacere: imo et p peccato qd comisit ei est spiritualis penitentia in ingenda. In foro iudiciali si pōt discerni cuius culpa dānum sit datum solus tenetur: alii oēs tenentur in solidum: nec solutio vnus alium liberat: qd intelligebat agi lege acq. ad penam: secus si ageretur ad persecutoriam rei: qd tunc solutio vnus alium liberaret: vt. l. i. C. de cōdi. furti. et. ff. ad. lacqui. l. item mella. §. si plures. hoc verū si agi lege acquilia: secus si depositi vel conditione furtina: qd tunc tenetur proportionabiliter. Tamen contra hoc qd d3 hic de conditione furtina. Tex. est in contrariū in. l. i. C. de cōdi. furti. vi. de. ff. de po. l. si duo. et per hęc est expedita glo. Inno. fm quē aliqui dicunt predicta habere locū in foro anime tñ. Tamen si vis videat quid iuris in foro contentioso. dic in prefante opē: vt plene no. Bar. l. i. is qui opem. et. l. in furti. §. ope. ff. de furtis. In mandante dic vt no. in. l. non solum. §. si mandato. ff. de iniur. et ibi etiā not. de prefante consiliū. et in. l. sed si vnus. §. seruus. eo. tit. **C**l. Glo. huius partis sunt quatuor. Prime due sunt literales. Tertia super verbo si habeant. op. et qd non liberetur: licet non habeat vnde soluat xij. q. ij. fraternitas. cum si. dicit glo. qd non valens soluere in ere l3 non compellatur ad soluendū: per hoc nō liberatur a pena cū solvere potest cū denegerit ad pinguiorē fortunā. de solu. c. odoar. dus. cū si. nisi forte iam penā corporālē pro pecuniaria sustinisset: qd tunc duplici onere grauari non d3: et liberatur a pecuniaria. xij. q. ij. fraternitas. cum si. Sic si obligatus est in quantitate vel genere procedit obligatio: qd grauis obligatio non sequitur perceptio nem spei: vel quantitatis: sed secus est in obligatione ad certam speciem restricta. ff. de le. l. cum res. **C**l. Glo. super verbo non tamen aliena. querit de ratione: quare non liberetur pauperib3 erogādo. Respondet gl. qd delictum non remittitur: s3 augetur si alijs soluat qd ex debito est soluendū. de iureiuran. eam te. et hoc intellige si possunt illos quorum fuerūt inuenire: alias sufficeret: imo tenentur pauperibus erogare: nihilominus est talibus penitētia imponenda propter peccata que ipsi contraxerunt attrahendo res alienas inuitis dominis. **C**l. In ver. illi. sunt tres gl. Prima literalis. Secunda super verbo timore. et querit an timore participans puniatur.

puniatur. die q̄ sic sed alienatur pena propter timorem: lz nō in totum excusetur: quia potius debet omnia mala pati: q̄ malo consentire: hoc verū in coactione conditionalis: secus in coactione absoluta: vt hic ptz. z. s. de his q̄ vi me. causa si. c. sacris. ¶ Op. q̄ participans assertione nō puniatur: vt ptz. de sen. exco. inter alia. So. dicit glo. super verbo assertione. quidam sunt excommunicates super verbo assertione. i. scia nō domesticar: tales non excusantur. Secus est in participantibus affectione domestica: vt in personis enumeratis in dicto. c. inter alia. cū si. ¶ Flo. super verbo igno-
 23 rante op. q̄ participans excommunicato ignorante non incurrit excommunicationem. de sen. exco. cum desideres. So. hoc intelli-
 24 ge q̄ ignorantia fuit non legitima et crassa. Contrarium q̄ igno-
 25 rancia fuit legitima. gl. alle. iura. ¶ In x. clericos. planum q̄ res-
 26 pōsoria nō possunt dicere separatim: an possint cū alijs. dic q̄ sic post penitentiam: fm Tan. et Inno. Item nec responsum simul cum versu dicent per se in tertia vel alijs horis canonicis: q̄ alias possint ex dispensatione episcopi. de quo. i. e. audientia. dicit Joā.
 27 an. quicqd dicit preter psalmos nihil videt eis reservari. ¶ Que-
 28 ro de pena homicidij carnalis: fm leges. dic q̄ civiliter agit acqui-
 29 lia. i. ad extimationem pecuniariam damni dati. ff. ad. l. acqui. l. h. et
 30 if. non ad corporalem. ff. ad. l. cor. de sicca. l. i. et l. eū. et preterea cām
 31 homicidio alterius per lasciviam p̄ quinquennium relegatur. ff. ad.
 32 l. cor. de sicca. l. iij. §. fm canones quinquennies penitētia im-
 33 ponit. l. d. eos. homicidij vero voluntarij pena deportatio omni-
 34 bus bonis ademptis: hoc in similibus. In minoribus decapita-
 35 tio. e. ti. l. iij. §. legitur. et l. penul. fm canones. clericus deponitur: la-
 36 cus excommunicatur. l. di. si quis viduam. et c. si quis voluntatis. ¶ In.
 37 Due sunt glo. huius partis. ¶ Prima gl. que est super consiliū.
 38 op. q̄ non sit irregularitas: alias nullus homicida: vt. j. eo. ex lites-
 39 ris. dicit q̄ si voluntate homicidij committitur vel facto vel prece-
 40 pto vel consilio vel lingua: vel hortatione talis est irregularis: per-
 41 petue deponendus: vt hic. et l. di. si quis viduam. Et hoc verū: siue
 42 occidatur christianus: siue etiam paganus: vel saracenus. l. di. si q̄
 43 clericum. et c. de his. cum si. ¶ Nec cum tali dispensatur etiam si sit oc-
 44 culte: vt possit in ordine suo ministrare. s. de tēpo. ordi. c. h. et iuxta
 45 illud. nō edificabis mihi templū: q̄ vir sanguinis et c. j. q. vij. si quis
 46 omnem. Dicit tamē Hostiē. q̄ licet difficulter dispenset: potest tñ
 47 papa dispensare: quia lex diuina hoc sibi permittit. alle. not. de co-
 48 ces. p̄ben. proposuit. Non ob. s. c. i. et si. q̄ loquantur penitētia. al.
 49 numeri. xxx. vbi duplici homicidio per nepotē et aaron commissio
 50 mandauit dominus. numeri. xxx. Ecce do ei pacem federis mei: et
 51 erit tam ipsi q̄ semini eius paratum sacerdotiū sempiternū. Idē
 52 dicit in papa. de materia in spe. de lega. in tracta. disp. §. iuxta
 53 positionum. ad si. in. §. nunc breuiter. x. v. ¶ Secundo dicit glo.
 54 q̄ homicidij q̄q̄ committitur casu: et occidens dabat operā rei
 55 licite non tenetur. j. e. ex literis: alias nullus nisi esset scādali gra-
 56 ue vel tanta laboraret infamia q̄ purgatio esset indicenda. j. e. ex
 57 literis. Et hoc verum quando adhibuit diligentiam quam potuit.
 58 Alias negligens censetur: et propter culpā tenetur: ita q̄ ordines
 59 superiores nō promouetur nec: vtitur iam susceptis. j. c. proximo.
 60 per papam dispenset. l. di. clerico. j. eo. tua nos. Si vero dabat ope-
 61 ram rei illicite: siue adhibuerit diligentiam suam: siue non semper
 62 tenetur. l. distin. clerico. ¶ Tertius articulus est quando commit-
 63 titur homicidium necessitate: et sic defensione: et tunc si necessitas
 64 est euitabilis ei imputatur: ita q̄ ad superiores ordines nō potest
 65 promoueri: sed in susceptis de misericordia toleratur. l. distin. de
 66 his. hoc placet Hostiē. dicit tñ aliquos dicere q̄ hoc casu hz post
 67 penitentiam exercitium susceptorum: sed ad superiores nō ascen-
 68 dit nisi dispensati: hoc tenet Inno. et Hosti. Si fuit inuitabi-
 69 lis sine omni dispensatione potest in ordine habito ministrare. l.
 70 distin. q̄ in te. Dat exemplum quando dicatur inuitabilis neces-
 71 sitas: puta si clericus habet gladium ad defensionem: paganus ir-
 72ruit in eum: sic clericus nullo modo potuit euitare: et sic paganus
 73 mortuus est cum gladio quem clericus tenebat in manu p̄pter p̄-
 74 positum ipsius clerici: arg. j. c. latoz. quo casu potest intelligi. s. c. h.
 75 Ad superiores tñ non ascendet sine dispensatione: fm Joannem.
 76 Aug. dicit contrariū. j. eo. latoz. sed. c. latoz. de dispensatione loqui-
 77tur. Hostiē. tenet q̄ in nullo imputetur tale homicidium: et dicit
 78 curiam sic teneat: hoc tene: vt hodie habetur in cle. si furiosus. de
 79 homici. ¶ Ultima glo. querit qualis penitentia imponetur: an
 80 quinquennij: an septennij. dicit glo. q̄ quinquennij: tanq̄ sit be-
 81 nignior et c.
 82 Antonius de Butrio.

5 Castigatio lenis est permessa magistro.
 6 De homicidio quomodo teneatur castigans.

De Resbyterum. ¶ A sacerdotio deponitur
 1 si modum excedat: et mors inde sequatur. b. d. ¶ Nota
 2 primo q̄ licita est castigatio magistri: dum tamen mor-
 3 dum non excedat. ¶ Secundo no. penam presbyteri qui castigat
 4 do modum excedit: vbi mors est secuta. ¶ Tercio nota q̄ vbi
 5 mors est secuta post paucos dies post verbera: presumitur q̄ ex
 6 percussione mortuus sit si alia nō appareat causa. ¶ Quarto no.
 7 q̄ alia est pena remotionis ab altari: et alia depositionis ab offi-
 8 cio. ¶ Quinto no. q̄ dans causam mortis: siue de primo: siue de re-
 9 moto: tenetur de homicidio. Ex quo patet q̄ omnis causa attri-
 10 butur causato: siue sit de proximo: siue de remoto. ¶ Quero q̄
 11 homicida reputetur irregularis. dicit q̄ voluntarius vel casualis
 12 culpa precedent: est deponendus vt hic. et s. c. j. et j. co. suscepim?
 13 quod est verum de homicidio post baptismum commissio. Secus
 14 de commissio ante baptismum: siue ex officio: siue ex voluntate: q̄
 15 in baptismo delet peccatum: et omnis sequela peccati. xxvi. di. de in-
 16 de. vbi de hoc. Aliqui tñ contra: fm Inno. de quo dic vt de duoz.
 17 gaudemus. et in spe. tit. si. i. iusta. xvi. pe. et per Hostiē. in summa.
 18 eo. titu. §. qua pena. x. si lingua. et x. si oporet. et se. et in dicto. §. et
 19 x. si. Hostiē. sequitur opinio. hic positam: q̄ alij faciant diffé-
 20 tiam an irregularitas sit sequela peccati: q̄ tunc tollatur sez quā-
 21 do iniste homicidium est perpetratum: an non sit sequela pecca-
 22 ti: sicut est quādo iudex iuste aliquem mandat occidi: quia primo
 23 casu tollatur secundo casu non. ¶ Flo. prima op. q̄ castigatio sit
 24 permessa magistro. ff. ad. l. acqui. l. preceptoris. So. lenis est permissa
 25 si non que modum excedat vt hic. ¶ Secundo oppo. q̄ castigat
 26 non puniatur velut homicida. xx. q. i. quis nō iratus. Sol. quo ad
 27 legem gratie et penitentie non puniatur velut homicida dolosus:
 28 quia hoc dolose non fecit: sed quātum ad legem promotionis que
 29 non inspicit animum: sed factum sic vt hic. ¶ Flo. fina. colligit q̄
 30 qui occasionem et c. et allegat iura. ¶ Oppo. ff. si quadru. pau. se. di.
 31 l. si. So. dic q̄ ibi loquitur in animali quod contra naturā mouet.
 32 ¶ Tūc si percussus a magistro readinuauit: an tenet magister.
 33 Dicit glo. q̄ sic: quia semper causa subfuit. de penis. distin. h. si q̄
 34 semel. hoc verū fm docto. in dubio: sed si readinuatio fuerit ex alia
 35 causa: puta ex corruptis humoribus in nullo tenetur magister. de
 36 quo. j. e. c. ad audientiam et c. Antonius de Butrio.

1 Homicidij casuale impntat ei q̄ dat operam rei illicite: si nō
 2 adhibuit diligentiam quam debuit: licet sequatur ex ludo. nu. j.
 3 Irregularitatem causat homicidium casuale factum culpa prece-
 4 dente. nu. j.
 5 De casu fortuito quis tenetur vbi culpa non est omnino ordinata
 6 a casu quo ad penam irregularitatis.
 7 Irregularis nō potest ad superiores ascendere nec in susceptis mi-
 8 nistrare preter licentiam pape. num. 6.
 9 Ludus ex quo est laboris alienatio an videatur esse in culpa cle-
 10 ricus faciens ludum laici: vt si homicidium subsequatur ex ludo te-
 11 neatur de homicidio.

De Ontinebatur. ¶ Homicidij casuale fm
 1 rei illicite: si nō adhibuit diligentiam quam debuit. hoc
 2 dicit. L. omnis diuino. secūda ibi. ideoq̄. ¶ Nota pri-
 3 mo q̄ alienatio est oneris ludus: et sic ludere releuat laborem.
 4 ¶ Secundo not. q̄ homicidium casuale inducit irregularita-
 5 tem si fiat culpa precedente. ¶ Tercio not. q̄ in culpa est cler-
 6 cus faciens ludum laici. Ideo tenetur de homicidio subsecuto.
 7 ¶ Quarto no. q̄ si omnino culpa non est ordinata a casu quo ad
 8 penam irregularitatis: quis tenetur de casu. ¶ Flo. nota q̄ irregu-
 9 laris non potest ad superiores ascendere nec in susceptis ministrare
 10 preter licentiam pape: et papa super irregularitate ex homicidio
 11 causata potest dispensare. ¶ Flo. gl. prima q̄ ex casuali homi-
 12 cidio non oriatur irregularitas. s. c. proximo. So. hic precessit cul-
 13 pa in clericis ludum agendo eis non licitum. ff. ad. l. acqui. l. nā lu-
 14 dus. Hostiē. dicit q̄ ludus congruebat clericis: eo modo quo vte-
 15 batur ipsi clericis: sed ludi consuetudo fuit illa que fecit eos esse in
 16 culpa. Item dicit glo. sequens q̄ etiā fuit in culpa q̄ ludū miscuit
 17 cum laico. ij. q. vij. laicos. cū si. et quia ludus erat permissus. Ideo
 18 nō debebat esse impunitus. ff. de fur. l. in furti. §. cum eo. ¶ Flo.
 19 finalis opponit. de. c. j. proximo. vbi libere pmouetur. Soluit glo.
 20 q̄ hic dabant operam rei illicite ludendo cum laico: vel non adhi-
 21 buit diligentiam quam debuit: q̄ cum sciret ludi cōditionem de-
 22 buit a se saltem promouere: et ideo sine licentia pape nō debuit ad
 23 ordines promoueri: quia fuit in culpa nō reddendo se saltem q̄
 24 posset equitare sine periculo: vtz in non amouēdo falcem. In con-
 25 s. ij

1 De homicidio tenetur a sacerdotio deponitur qui percus-
 2 tiens causa discipline modum excedit: et inde mors sequitur.
 3 Castigatio non debet excedere modum.
 4 Mortuus quis presumitur ex vulnere seu percussione vbi mors est
 5 inde post paucos dies secuta: an procedat vbi percussus readinu-
 6 nauit. num. 7.
 7 Irregularis quis homicida censetur.

Antonius de Butrio super quinto Decretalium.

trario ludebat ludo licito: et de cultello non sperabat aliquod mortale: ille potius se ingessit proficiendo alium ad tergum: et sic non fuit in culpa. Joan. intelligit sequens. c. de dispensatione: vel fuit in culpa cooperiendi faciem vel in non prohibendo: ut dictus est: ne aliquis equitaret: quod forte etiam non sufficeret: quia cogitare debebant hoc euenire posse: sic aliquis culpa potest imputari huic diacono: per hoc non obstat. c. nec lo. xv. q. prima. quia. q. intelligi in eo qui dabat operam rei illicitae: vel in eo qui non fuit in aliqua culpa etc.

Antonius de Butrio.

- 1 **H**omicidium casuale non imputatur ei qui non fuit in culpa: et an egeat dispensatione ad promouendum delinquentem. numero. 5.
- 2 Impedimenti alterius remotio quomodo non sequitur ad remotionem vnius.
- 3 Dictio libere quid importet.
- 4 Ludus lucte an sit licitus clerico cum laico: et si ex eo sequatur homicidium ut quia alter luctantium tenebat cultellum. accinctum femori ex quo homicidium secutum est: an teneat de homicidio.

¶ **A**lto. **H**omicidium casuale non imputatur ei qui non fuit in culpa. hoc dicit. Primo narrat factum. Secundo prouidet. ibi. ideo ille clericus cum quo ludebat. Item. P. clericum. In alterum. clericum proficientem. L. ius scilicet. P. clericum occubuit: is clericus cum quo ludebat iusta causa. **¶** Nota q. ad remotionem vnius impedimenti non sequitur alterius remotio: altera iusta causa causari. Libere. **¶** Nota de significato verbi libere: quod excludit omnem contradictionem. **¶** Glo. prima colligit q. ludus ad brachia etiam cum clerico licitus est: nec secundum Docto. huic clerico potest aliquid imputari si cultellum non amouit: quia deferre cultellum magis est consuetum quam deferre faciem. Vel etiam iste ludus non fiebat ex proposito. Item forte ludebant ad scachos vel alium ludum similem. Item potest dici secundum Ab. q. hic cultellus erat in vagina. **¶** Secundo querit quare hic non est irregularis. dicit glo. q. nihil actiue egit: sed solum passus est: unde non potest ascribi aliquid ipsi profecto. Et intelligunt doctores q. hic ludus non fiebat ex deliberatione: alias potuisset imputari isti: quare cultellum a se non remouit: fm. Hostien. vel secundum Inno. forte ad scachos ludebat vel ludum similem: et cultellus erat in vagina: fm. Abbatē. **¶** Ultima glo. querit an hic possit de iure promoueri: an hic exigatur dispensatio. Ponit duas opiniones. Una q. de iure communis non possit. Alia q. ex dispensatione libere: id est cum dispensatione. ne. alle. c. proximo. Primam tenet Hostien. per verbum libere: q. libere non potest dici fieri id in quo exigitur dispensatio. ad hoc de preb. licet. ff. lib. vi. vbi de hoc verbo liberet propter id q. dicit si est ita et alia causa etc. Non habentur hic alia. Anto. de Butrio.

- 1 **H**omicidium subsecutum ex illicita opera alicuius causat irregularitatem.
- 2 Cognosci id dicitur quod oculorum inspectione cognoscitur.
- 3 Furem seu latronem nocturnum capere licet et ligare donec hoc ad notitiam aliorum deducatur: si ligatus moriatur: an ligas teneatur de occiso. numero. 7.
- 4 Homicidium non licet committere ad rerum defensionem: si committatur a clerico incurrit irregularitatem: secus si fiat ad defensionem rerum et persone: vel persone sue tñ. numero. 6.
- 5 Ad defensionem rerum suarum quomodo non licet interficere aliquem. numero. 6. et 7.
- 6 Animalia reperta in terra propria non licet alicui interficere pro tuitione rerum propriarum.
- 7 Capiens delinquentem qui propter ligaturam forte moritur an teneatur de occiso.

¶ **A**lto. **H**omicidium est subsecutum est irregularis. hoc dicit. Communis est diuisio. secunda ibi. verum cognouimus. **¶** Nota q. id dicitur cognosci q. cognoscitur oculorum inspectione. ibi. vsq. ad notitiam. **¶** Nota q. licitum est capere latronem de nocte intrantem et ligare: donec hoc ad aliorum deducatur notitiam. ibi. pallium. **¶** Nota argumentum q. ad defensionem rerum non est licitum clerico committere homicidium: si committat incurrit irregularitatem. Et not. q. ca. remota in dubio attendi debet non proxima. ibi. Peccatum suum. **¶** Nota ergo q. incurrit peccatum propter defensionem rerum alium interficiens. ibi. ad arbitrium. **¶** Nota q. penitentie hodie sunt arbitrarie. ibi. opere. **¶** Nota q. non solum interficiens: sed etiam ligans interfectum incurrit irregularitatem: et facit p. vulgari: tanto val. chi ten: quanto chi scortiga. Sic sic quandoq. cleri-

cus facit aliquid ad defensionem persone rerum: q. ad defensionem persone tñ: q. ad defensionem rerum tñ. **¶** Primo casu si defensio est necessaria et inuitabilis non incurrit irregularitatem: si ex tali facto sequat homicidium: iuxta nota. s. c. h. et in cle. si furiosus. eod. titu. Si est necessaria tamen euitabilis incurrit irregularitatem: ut hic: et sentit hic. in princi. ad hoc supra eod. c. sicut. multo fortius incurrit irregularitatem nulla subsistente necessitate: iuxta nota. in dicto. c. sicut dignum. **¶** Secundo casu dicendum quod. s. proximo membro. **¶** Tercio casu quando pro defensione rerum tantum. dic q. si idem perpetravit homicidium sine dubio incurrit irregularitatem: ut hic in principio. ad hoc. s. eodem. c. h. Si autem alius tamen aliquo facto ipsius precedente. Dic q. erat euitabilis etiam quo ad saluandas res incurrit irregularitatem ut hic: et hoc sentit glo. Si autem non erat euitabilis: et tunc aut modum excessit: vel diligentiam non adhibuit quam debuit et incurrit irregularitatem: ut hic: q. secundum doctores hic modum excessit cum suas res aliter saluas habere posset. Item debitam diligentiam non adhibuit: q. dimisit latrones sub custodia vnius tantum: vel ipsos non ligauit bene ut debuit. Si vero adhibuit omnem diligentiam quam debuit vel modum non excessit: tunc homicidium superueniens non imputatur ei nec reddit irregularis. Ad hec iura in glo. alle. Et predicta intellige nisi factum quod mandaret clericus esset talis: ex quo verisimiliter posset mors sequi: quia tñ indistincte incurreret irregularitatem: non attenta aliqua ipsius protectione. vt. c. is qui. de homic. libro sexto. **¶** Glo. prima opponit q. licitum fuerit ut se defenderet occideret sic occidens non incurreret irregularitatem. s. c. h. Solutio hec decreta. multipliciter intelligitur. Uno modo q. licitum est occidere se defendendo: dummodo modus non excedatur. **¶** Hic autem excessit modum ligando et detinendo cum possent aliter res suas facere: et ex hoc homicidium secutum est. Ideo sibi imputatur: concludens q. licet sit licita captura ad recuperandas res: non tamen licitum est ligare et detinere. **¶** Vel secundo ad defensionem persone vel rerum et persone simul licita est occisio: nec per hoc quis incurrit irregularitatem. s. c. h. sed ad defensionem rerum tantum non. xxi. q. vii. c. i. et c. conuenior. xxi. q. vii. si quis vult. Hec vera in clerico: laicus vero licite etiam propter defensionem rerum et patrie pot arma assumere et preuenire hostem. C. unde vi. l. i. Clerico autem non licet etiam contra faracenum: et multo minus contra spoliatores. s. de voto. c. ex multa. Non obstat. s. eodem. c. dilecto. libro sexto: q. si liceat clerico inuocare brachia secularia ad defensionem rerum: non tamen licet propria persona pugnare: ut ibi. s. eodem. c. postulasti. ad hoc q. non. s. eodem. c. de voto. ex multa. et in dicta decre. dilecto: secundum Hostien. **¶** Tertia solutio vbi se defendens aliter euadere potest non occidit sibi scribitur ad homicidium: et incurrit irregularitatem. Sic loquitur hic: quia hic poterat fugere et aliter euadere. Dat exemplum in Christo q. fugit ab herode in egyptum ne traderetur: vbi autem aliter non potest euadere: secus est. **¶** Quarta solutio q. hic hoc ascribitur: q. fuerunt in culpa nimis bene ligando. **¶** Quinta solutio q. in culpa fuerunt duos dimittendo ad custodiam vnius: quia debuerunt cogitare hoc euenire posse. s. eodem. is qui. libro sexto. **¶** Oppo. q. licitum sit occidere nocturnos latrones. s. e. si perfodiens. So. dicit glo. q. non est verum. ff. ad l. corne. de sicca. l. furem. Alie glo. sunt literales etc.

- 1 **H**omicidio dans causam tenetur de occiso.
- 2 Testis deponens per verbum videtur respondere de iure.
- 3 Causam quando quis dicatur dedisse delicto.
- 4 Occasionem vel causam quando quis dicatur dedisse vsq. ad finem capituli.

¶ **E**cetero. Breue est: non summas. ibi. non eris. **¶** Nota q. per hec verba respondet de iure. ibi. causam. **¶** Nota q. non solum principaliter occidens incurrit irregularitatem: sed etiam dans causam homicidio. ibi. non videtur. **¶** Nota q. per hec verba non videtur respondere de iure: sic hec equipollent: non videtur vel non est. Quod no. pro teste qui dicit sunt. x. anni vt mihi videtur. vide quod not. in l. quid tamen. s. i. ff. de arbi. et scripsi. de ap. c. preterea. Aliter tamen ponitur. de elec. cum nobis olim. in princi. de sentent. excommu. per tuas. Ibi promouendus. et sic est irregularis: per q. dicunt docto. q. nec etiam est in subdiaconatus ordine sustinendus. s. e. c. presbyterum: secundum abbatem. **¶** Querit glo. quando dicatur dedisse causam homicidio: ita q. incurrat irregularitatem. Dicit glo. scilicet consilio facto opere vel precepto. l. di. si quis viduam. s. e. sicut. cum si. Idem si suggestionem: vt in c. sicut. s. si vero. ro. et. s. c. proximo. in fi. **¶** Querit an qui occasionem damni dat etc. Respondet si causa est proxima sic. Si remota: sed fecit animo nocendi: vel fuit in aliqua culpa: idem. C. ad l. iuliam. de sicca. l. si quis

quis ne candi. vel non fuit in culpa non tenet. ff. loca. l. si quis domum. de hoc. §. de testi. c. sicut. et.

- 1 **Homicidium casuale imputatur ei qui dat operam rei illicite sed non adhibuit diligentiam quam debuit.**
- 2 **Ex vulnere licet conualescat quis: quomodo nihilominus mors de propinquo potest ascribi probabiliter vulnere.**
- 3 **Mors secuta post vulnus illatum non ascribitur vulnere ubi ex alia causa superuenit.**
- 4 **An non consulens directe homicidium sed indirecte: ut qui suavit iactum machine dicatur irregularis.**
- 5 **Consulens qui castrum furetur vel furtive subtrahatur: aut conditionaliter capiat an sit irregularis: ubi occasionaliter homicidium subsequitur.**
- 6 **De homicidio non tenetur qui consulit ut maleficus capiatur ubi maleficus preter suam conscientiam occiditur.**
- 7 **Homicidium fieri consulens leso vel alicui cuius interest quod tamen non statim sed longo tempore post consilium consulens est irregularis nisi ante consilium datum id renouaverit.**
- 8 **Mandans alicui qui inimicum suum interficiat an teneatur de officio.**
- 9 **Homicide iuranti qui in nullo motus fuit propter consilium an creditur ubi de consilio est vox et fama publica.**
- 10 **Confessione accusati an creditur quo ad exonerationem consulentis vel consocij: ubi vox et fama publica laborat in contrarium.**
- 11 **Consulens alicui ut se in aqua precipiet: vel de monte precipitet an sit irregularis.**
- 12 **Consulens alicui ut alium occidat: et is qui occidi debebat interfecit aggreddentem an sit irregularis consulens.**
- 13 **Si adens alicui ut pro patria sua vel iure suo defendendo sumat arma et se periculo exponat si in illo conflictu moriatur aliquis an sit irregularis.**
- 14 **Insultus si fiat subito contra hospitum episcopi: et idem episcopus qui interest timens tamen de morte sua et suorum dicit assumptis arma et balistas et defendatis vos et nos: familia fecit hoc et multa homicidia hinc inde fuerunt commissa an sit irregularis episcopus.**
- 15 **Irregularis est is qui accusat aliquem qui ad mortem fuit condemnatus ex tali accusatione vel qui testis aut index fuit et an hoc procedat si defendat accusatum.**
- 16 **Quadrupes animal si pauperiem inferat an tenens illud teneatur de pauperie: vel an irregularitatem incurrat.**

Audientiam. **Homicidium casuale** imputatur ei qui dabit operam rei licite: sed non adhibuit diligentiam quam debuit. hoc dicit. Communis divisio. secunda ibi. quia vero. ibi. de familia. **Ho. p. licitum est corrigere quilibet de familia etiam presbytero.** **terro patris familias.** ibi. dubium haberetur. Si ergo. **¶ Not.** q. 13 quis conualescat ex vulnere: nihilominus mors de propinquo potest ascribi probabiliter vulnere. ibi. tutorem. **¶ Ho. literam allegabilem** qui in dubio tutor via est eligenda. ibi. concedere poterit dispensatione ut puto. **¶ Alia infirmitate.** **¶ Nota** q. ubi ex alia causa post vulnus illatum mors sequitur mors non ascribitur vulnere: sic causa perueniens habilis ex se ad quid inducendum confundit vices proinde qua erat dubium: an ad hoc potens egredere. **¶ Oppo.** q. non possit ministrare ex quo vulneravit et secutus est homicidium. **¶ S. e. suscepimus.** So. contrarium procedit quoniam constat quod opere facto vel consilio est homicidium secutum: hic autem hoc constat. **¶ Quæro** an non consulens directe homicidium sed indirecte: ut qui suavit iactum machine vel balistæ an sit irregularis: dicit Jo. an. **Inno.** dicere quod sic. Idem si suavit insultum ad castrum: et inde aliquis moriatur. Ratio quia dedit causam propinquam et verisimile homicidium. Iactus enim machine vel balistæ vel castri expugnatio facile fieri non consuevit sine homicidio: ex quo in homines iacitur: imo illud est valde huic affine. ad hoc. **¶ S. eodem de cetero.** et c. continetur. **¶ S. primo.** secundum **Innocen.** idem **Hostien.** q. hoc officium non est clerici vel sacerdotis vel volentis in presbyterum promoueri. **¶ S. eodem suscepimus.** **¶ S. finali.** de postula. c. finali. in principio. salvo quod dicitur. **¶ S. c. secundo** quæro quid si consulat qui castrum furetur vel furtive subtrahatur vel conditionaliter capiat. dic quod licet occasionaliter homicidium subsequatur: per hoc non erit consulens irregularis: nisi esset verisimile quod hoc fieri non posset sine morte hominis: secundum quosdam. Alij et melius secundum **Innocen.** dicunt quod cum illicitum opus consulat qui erit irregularis etiam si casu sequatur mors: ut in predictis iuribus. Idem si mandatur aliquem verberari vel satis credibile est quod verberatus se defendat. **¶ S. c. secundo.** et quia ex plagis verberum posset mori. **¶ S. e. petr.** expressum. **¶ S. eodem tituli.** is qui. libro. vi. **¶ Tercio** quæro quid si consulatur qui maleficus capiatur: vel alias det consilium operi licito. dic quod non erit irregularis consulens si preter conscientiam suam

maleficus etiam occidatur. argumen. **¶ S. eodem.** c. finali. Secus si dicitur recte in mortem alicuius consilium det: tunc semper irregularis est morte inde secuta. supra ne clerici. vel mona. sententiam. Idem si de voluntate sua processit: puta parentes clericum verberati conueniunt: et dicunt quod volunt hoc vindicare nec clericus contradicit expresse: secundum **Innocen.** supra de symo. **¶ Matthæus.** secus si expresse prohibeat. **¶ S. de symo.** sicut nobis. **¶ S. primo.** et est expressum. **¶ S. eodem.** per trus. dummodo ex corde hoc faciat. Alioquin in conspectu dei cadit cum tacite consentiat homicidio: et sic leg. promotionis non semper in facto consistit: sed facto et animo patet. **¶ xvij. questione.** **¶ S. c. finali.** et questione. **¶ vj. ante fi.** **¶ Quarto** quæro quid si alicui leso vel alicui cuius interest consulatur homicidium fieri. Ille non tamen statim: sed post longo tempore interposito perpetrat homicidium. dic quod consulens irregularis est nisi ante consilium datum renouaverit: nisi illi qui occidi debebat denunciaverit quod sibi caueat. **¶ Tamen** ad hanc denunciationem faciendam non tenetur si probabiliter credat consiliarius quod is cui homicidium consulit: acquiescat renocationi: secundum **Innocen.** Quod est verum si homicidium ex illo motus fuit. supra eodem. sicut dignum. **¶ S. quivero.** et c. finali. **¶ S. c. primo.** **¶ S. eodem.** Alias non erit consulens irregularis. **¶ S. de re indica. cum. J. et. A.** Et hec vera maxime si suavit infra certum tempus illum occidi debere et lapsus erat tempus. argumen. de sponsa. de illis. et c. sicut. **¶ S. primo.** libro. vi. **¶ Quinto** quæro quid si mandamus alicui qui inimicum meum interficiat: postea renoco ipsius tamen occidit: videtur quod irregularis non sit mandans: quinimo non solum sufficit expressa imo et tacita renocatio: puta is cui mandauit quod mihi reconciliatus est: quia parentelam mecum contraxit. **¶ S. de adimen. legat. l. ij. §. finali.** et l. sequen. Ratio diuersitatis inter hunc casum et superiorem est: quia ex quo modo causa mei verisimile est mandatarium acquiescere renocationi: secus si consilio causa alterius: quia magis consueuerunt homines se diligere quam alios: secundum **Innocen.** **¶ Hostien.** dicit quod si ex illo mandato quamuis renocato secutum est homicidium: tunc est irregularis: quia vere hec probatio difficilis est: talia non sine periculo suggerunt. **¶ Nam** et in dubio tutius est abstinere. **¶ S. capitulo proximo.**

¶ Sexto quæro quid si homicida iuratus et interrogatus dicat quod in nullo motus fuit propter consilium vel preceptum: dic quod hoc famosum sit vel inde subsit scandalum: non est ei soli credendum. **¶ S. c. secundo.** **¶ S. finali.** Si occultum sit sequitur consulens conscientiam suam. infra eodem exhibita. **¶ S. primo.** infra eodem. peti. **¶ S. finali.** ut tamen in dubio abstineat tutius est. **¶ Septimo** quæro quid si aliquis consulat alicui ut se precipiet in aquam vel de monte se precipitet. dic quod suggerens est irregularis: ut patet ex premissis. et l. distinctione si quis viduam: secundum **Inno.**

¶ In alijs iuribus allegatis in principio. **¶ Octauo** quæro quid si consulat alicui ut alium occidat: ille qui debebat occidi occidat illum aggreddentem. quidam dicunt quod consulens est irregularis: quia dedit consilium rei illicitum. Ideo tenetur de omni secuto etiam si casu contigerit. **¶ S. eo.** suscepimus. et capitulo continebatur maxime quia non plene examinavit consilium: debuit enim apud se considerare hoc euenire posse. **¶ l. di. in inctione.** qui arborem. et capitulo sequenti. Alij contra: quia nec actu nec ope homicidium commisit. **¶ S. eodem.** in principio: nisi hoc fecisset in fraudem ut is occideretur cui consulebatur. argumen. dicti. c. qui arborem. et c. sepe. et c. significasti. Non obstat quod malum fuit et magne negligentie: quia non fuit ad mortem: bene debuit sibi cauere cui hoc consulebatur quod captaret locum et tempus ubi sine periculo hoc facere posset. **¶ Nam** si incitaret aliquem ad occidendum aliquem ubi esset periculum: bene esset consulens irregularis etiam si ille ab aduersario occideretur. **¶ Nec obstat** si dicas quod istud non fuit bonum consilium: ut ex euentu apparet: quia non debuit transgredi fines mandati. **¶ ff. mandati. l. diligenter.** Et ideo si bene sibi non cauit non videtur hoc consilio suo fecisse: nec irregularis est: secundum **Inno.** **¶ Jo. an.** in c. is qui. eo. tituli. libro. vi. contra quicquid hic dicunt **Innocen.** et **Hostien.** primo nedum in consulente homicidium: sed aggressionem si ex illa sequatur homicidium: vel truncatio membrum: per dictum. c. is qui. et per rationes ibi positas erit irregularis: euidentiores enim sunt rationes in isto tali consulente vel mandante quaz in casu dicti. c. is qui. **¶ Nono** quæro quid si aliquis suadeat alicui ut pro patria sua vel iure suo defendendo vel propter mo sumat arma et se exponat periculo: et in illo periculo aliquis moriatur: an consulens sit irregularis. dic quod non etiam si ibi moriatur ille cui hoc consulitur. argumen. **¶ xxij. questione.** **¶ ij. pro mebris.** et capitulo. si quem. et questione. **¶ vij. hortare.** et capitulo prece-

¶ denti: secundum **Innocen.** **¶ Tercio** quæro quid si subito fiat insultus contra hospitium episcopi alicuius in ciuitate. Idem episcopus qui interest de morte sua et suorum timet et dicat. Assumptis balistas et arma et defendatis vos et nos. familia hoc fecit: multa homicidia hinc inde committantur. dicit **Hostien.** si timebat de persona sua vel suorum licite fecit: ut in predictis iuribus: et infra

Antonius de Butrio super quinto Decretalium.

de senten. excommu. dilectus. §. et quidem. lib. vi. §. eodem. c. §. si. h. nali. et hoc est insultantium duritie imputandum. §. eodem. postu-
lasti. Si vero de rebus tantum timebat potius debuit ipsas expo-
nere. §. eodem. suscepimus. §. fina. Tutius tamen est quod de ba-
litis non faciat mentionem expressam. per no. de sagitta. c. vnico.
quia multa licent in genere et infra eodem postulasti. §. primo. de
iure patronatus. c. ex literis. adde quod nota. supra ne cler. vel mo-
na. c. sententiam. L. aueat etiam quilibet clericus ne in propria p-
sona ad confictum vadat: alioquin si hoc fecerit: et alios percusse-
rit et appareat aliquos interfectos: de quibus ipsum remordeat co-
scientia abstineat reuerenter. §. eodem. petitio. ¶ Nota etiam qd
in omnibus consilium est quod suadens vel consulens aperte ex-
primit quod omnino abstineant ab homicidijs. argumen. §. co-
dem. Petrus. et cap. significasti. §. §. ad vltimum. et de hoc nota. ne
clerici vel mona. c. sententiam. §. primo. vbi etiam de hoc. ¶ An-
decimo quero quid si alicui consulari quod se indubitanter mor-
ti tradat sen exponat pro honore christi: pro fide vel libertate ec-
clesie: an sit irregularis. dic quod non etiam si mors inde sequatur:
cum christus pro nobis mortuus sit: et ei teneamur repedere vicez.
vnde et sacramenti martyres pro christo sanguinem effuderunt:
et alijs verbo et exemplo vt effunderent pro christo suggererunt: se-
cundum Innocentium. ¶ Duodecimo quero quid si aliquis accu-
savit aliquem ad mortem vel in illa causa iudex vel advocatus vel
testis fuit: et mors inde secuta fuit: an sit irregularis. dic quod sic. l.
distinctione. qui in aliquo. l. distinctione. capitulo si quis. ne cler.
vel mona. sententiam. §. eodem. de cetero. secundum Innocentium.
¶ Decimotertio quero quid si aliquis accusat ad mortem fratrem
alicuius clerici iurisperiti. Ipse iurisperitus defendit fratrem et
obtinuit ipsum absolui: qui alias forsitan fuisset condemnatus ad
mortem. Et ideo contingit accusatorem decapitari: quia obliga-
uerat se ad penam talionis. Nunquid iurisperitus censetur irregu-
laris. dic vt de postulan. c. primo. ¶ Decimoquarto quero quid
si aliquis tenet visum leonem vel ceruum: et hic occidit aliquem:
nunquid tenens sit irregularis. Quidam quod sic: quia ei impute-
tur hoc ipso quod tale animal tenet. l. distinctione. qui arborem.
et capitulo sepe. Alij contra dummodo malitiam non adhibeat vel
in lata culpa non sit: et hoc putat verius. ff. si quadru. pau. fecit. di-
catur. l. secunda. et l. finali. Et circa hanc materiam dat duas regu-
las. Prima est quod in dubio: nec magister: nec iudex debet ali-
quem indicare irregularem. argum. de peniten. distinctione pri-
ma. §. penult. ff. de penis. l. interpretatione. et l. si preses. Secun-
da regula quod in dubio debet quis se irregularem reputare. §. ca-
pitulo proximo. quauis. ergo hoc ipsum regularem non indicen-
do crimine. Si tamen a me petat consilium in dubio consulam qd
debeam se irregularem reputare: vt patet supra. de simonia. et dat
thens. vel ad minus vbi non est infamatus est sue conscientie relin-
quendum: vt nota. §. c. secundo. et c. petitio. et vide hanc glo. in spec.
de dispensa. §. iuxta propositionis. versic. sed quare quando quis
occasione homicidij. et sequenti. ¶ Venio ad gloss. et oppo. quod
hic non sit irregularis. C. de enen. propin. l. prima. Solu. leuis est
permissa: vt in contrario: sed si modum excedat vbi potest ascribi
culpa imputetur: vt hic. ¶ Gloss. vltima querit an in minoribus
possit de iure ministrare. Dicit quod non: sed dispensatione sic. su-
pra eodem continebatur. Dicit hic Joan. an. quod per illam de
creta. probatur solum papam dispensare in sacris: episcopum in
minoribus suo iure dispensare. Simile quod not. de biga. c. §.

Antonius de Butrio.

- 1 Homicidium non imputatur ei qui dabat operam rei licite: nec fuit in culpa.
- 2 Equitare incitat appetitum comedendi.
- 3 Pro arbitrio quod dicatur factum.
- 4 Irregularis an dicatur is qui equitando occidit aliquem.
- 5 Irregularitatem quomodo videatur quis incurrere solo actu.

Dilectus. ¶ Homicidium casuale non imputatur ei qui dabat operam rei licite: nec fuit in culpa. hoc dicit. Communis diuisio. secunda
ibi. Ideoq. Ascendit. ¶ Nota quod equitare incitat
appetitum comedendi. Ibi proprio arbitrio. ¶ Nota. quod id
dicitur fieri proprio arbitrio quod sit inessentate et sine ratione na-
turali: quod nota p arbitrio in quo compromittitur vt faciat suo
arbitrio. Neq. actu. ¶ Nota vt quis dicatur irregularis: oportet
quod de eam homicidio voluntate vel actu licite. hoc patet in sum-
mario. ¶ Oppo. cum glo. quod hic sit irregularis infra eodem
significasti. Solutio. si frenum reputabatur ita forte quod veri-
similiter frangi non credebatur: nec ipse equus sic lasciuir ppter im-
peritiam procedit decreta. Alias esset irregularis: vt in contra-
rio. Tamen aliqui dicunt quod hic forte nesciebat bene equitare
vel forte erat nimis debilis. tene glo. ¶ Oppo. quod actus solus

non sufficiat ad constituendum quem irregularem. xv. questione
prima. c. fina. Solu. dic quod solus actus non sufficit nisi addit cul-
pa vel voluntas: nisi generet scandalum. Vel dic quod quo ad pro-
mouendum solus actus sufficit etiam sine culpa: quod dicunt hic
verum Doctores nisi necessitas excuset. supra eodem capitulo se-
cundo. vel casus fortuitus. §. c. tertio. et capitulo Joannes. et c. fina
li. secundum Hostien. Dicit Joan. andr. quod non videt quo ad
irregularitatem prouenientem ex actu quod differat promotus a
promouendis et.

Antonius de Butrio.

- 1 Scandalum solum et infamia delicti etiam non data culpa fa-
cit quem irregularem. nu. 3.
- 2 Iudex vel confessor debet esse diligens ad inquirendum super cir-
cunstantijs delicti.

Literis. Summat vt proxima. Primo con-
sultatio. Secundo pape indagatio.
Tertio responsio. secunda ibi. nos autem. tertia ibi. ad
te. Ibi graue scandalum. ¶ Nota quod solum scanda-
lum et infamia delicti etiam non data culpa facit quem irregularem.
Ibi. quesimus. ¶ Nota quod in talibus diligens debet esse iu-
dex vel confessor: vt de circumstantijs inquirat etiam si nihil oppo-
natur. de electione cum nobis. de peniten. et remissio. c. omnis. ibi
libere. ¶ Nota de verbo libere quod excludit omne impedimen-
tum: nec exigitur dispensatio cum in culpa non fuerit. supra eod. et
lato. et §. eodem. Petrus. ¶ Omnes gl. sunt literales excepta vlti-
tima: que colligit quod aliud est infamia: aliud scandalum: et quod
purgatio indicitur non propter scandalum. ¶ Oppo. de c. tua.
supra de cohabitatio. clerici. et mulie. Solu. quod propter scandalum
et propter infamiam indicitur purgatio: et sic ad vtrumq. refertur.
ad hoc. §. de purg. canonica. inter. Hostien. contra quod intelligit
hanc literam quod solum scandalum sufficit vt si puer erat ex ma-
gno genere: infamia demum tunc cum non purgatur: sed si pro-
pter antiquitatem temporis: vel quia pacificatum est et cessat scan-
dalum cessabit effectus. facit quod nota. §. eodem. Petrus. in pri-
ma glo. dictum Host. procedit in scandalo quod non potest cessa-
re ex purgatione. dictum gloss. quando purgatio cessare potest. vi
de Joan. and. hic.

Antonius de Butrio.

- 1 De homicidio tenetur is qui dat operam rei licite vt ampu-
tando frondes arboris: qui congruo tempore non clamat vt exi-
stens subitus aufugeret.

Literis. Summat vt supra. Communis di-
uisio. secunda ibi: quocirca. Satis
philosophicum est temperamentum. Libere enim hoc
potest ex quo non est in culpa: nec dabat operam rei licite:
secundum Hostien. ¶ Quid si credit ibi aliquem esse. Dicit
gloss. quod idem si et clamauit vt aufugeret: et congruo tempore. ff.
ad. l. acquil. l. si putator. ¶ Oppono quod et extra religionem pro-
moueri possit: gloss. fatetur et magis stat proprie. Nam et idē esset
extra ex quo nihil potest sibi imputari. infra eodem. capitulo si. et.

Antonius de Butrio.

- 1 Equitando si quis dederit damnum aut homicidium comi-
serit: quando videatur teneri de damno vel occiso.
- 2 De ignorantia dubia alicuius qualiter poterit constare.
- 3 Iuramento alicuius quando indistincte sit credendum et si aga-
tur de conscientia.

Significasti. Summat et diuiditur vt de-
cret. ex literis. ¶ Quid si est
dubium: an sciuit vitium vel non. dic si equus erat su-
presumptio est quod sciret. Si equus non erat suus cre-
dere non tenebatur enim vitiosum. ¶ Quid si equitans sciuit
equum durum bucca. dic quod non fuisset absq. culpa: secundum
gloss. ff. ad. l. aquilam. l. idē iuris. §. et debuit intelligere infirmitate
suam alijs periculosam futuram. Institu. ad. l. acquilam. §. impe-
tu quoq. Nam leuissima culpa facit hominem irregularem: vt. §.
eodem. continebatur. vnde dicebat Host. quod si abbas instructus
et per iter equitando potius: sed hoc prouidere imputaretur ei. §.
c. fina. ¶ Quero qualiter constabit de ignorantia. Dicit gloss. quod
per iuramentum proprium: quod solum deum habet vitozem: vt
patet. C. de rebus credi. l. secunda. ¶ Not. gloss. quod vbi queri-
tur de conscientia alicuius semper statuitur eius iuramento. et ad hoc
alleg. decre. que non dicit: sed gloss. ad hoc de senten. excommu. si
vero. Hoc temperat glo. precipue verum quando is est bone fame.
ff. de re mili. l. non omnes. §. a barbaris. de sentē. excommu. sacro.
et dicit quod super hoc potuerunt adiungi compurgatores ppter
excellētiā ordinis. alleg. de purga. cano. c. ex tuarū. Non putat
hoc do.

8 J. de senten. exco'mu. quanto. ¶ Oppo. quod nō omnis dans cau-
sam vel occasionem mortis alterius sit irregularis. xxiij. questione
quinta cum homo. x. c. de occidendis. Solu. non intelligas de oc-
casione remota: sed de propinqua: vt quando in veritate propter
eum fuit occisus. dic vt dictum fuit. §. eodem de cetero. &c.
Antonius de Badio.

- 1 **P**ro homicida habetur quo ad legem promotionis percu-
tienti de cuius vulnere sciri vel iudicari nō potest an sit letale.
- 2 **A**ffectus licet non sequatur effectus puniū quo ad legē promotio-
nis et causat irregularitatem.
- 3 **I**rregularitatem causat consensus exp̄ssus vel tacitus ad deli-
ctum.
- 4 **V**ulnus q̄o potest probari non letale. nu. 10.
- 5 **C**onfessioni pp̄ie in facto non statur in foro contentioso: de quo
verisimiliter non potest cōstare esse informatus.
- 6 **S**candalum delicti cōmissi dato etiā qd in veritate delictū nō fuit
cōmissum causat irregularitatem.
- 7 **D**efensionem naturalem permittunt omnes leges quatenus fiat
in simplicibus defensionibus non quatenus assumit naturam im-
pugnationis aut vindictę accusati et quando quis dicatur percuss-
isse anīmo defendendi. numero. 26.

8 Repulsio in dubio nō presumitur ex defensione ex quo nō constat alterum velle iterato percutere.
9 Aggressor quomodo potest probari cum intentione occidendi. numero seq.
11 Irregularis quomodo non censetur clericus qui habens verba cū laico leuiter percussit: si ad ruzorem trahit inimicum illius laici & illum occidit.

- 12 De homicidio tenetur qui percussit aliquem non letaliter qui tñ
mortuus est ex percussione alioꝝ vbi voluntatem habuit per
cutiens animo occidendi.
13 Irregularis censetur is qui latronem detinuit vel illi acclamauit:
quod si non fecisset latro aufugisset.
14 Irregularis an censetur clericus agens furti actione cōtra fureꝝ
qui cōuictus fuit condemnatus ad furcam.
15 Irregularis est clericus clamans contra latronem intendens res
ablatas recuperare vbi latro ad clamorem captus occiditur.
16 Irregularitatem incurrit clericus percutiens aliquem: licet eius
prima percussio non sit letalis vbi secunda consocij percutientis
est letalis.

- 17 Irregularitatem an incurrat qui voluntatem occidendi habuit
et nil operatus est in eius mortem confulendo vel auxiliando.
18 De homicidio an teneant omnes in eadem domo existentes lapidi
de proiecto ab vno existentium per fenestram ex quo occisus est
quidam stans in carreria: vt ppter id debeant omnes ab officio celsi

- 19 Ab homicidij pena quomodo excusatur is qui percussit propulsando iniuriam.
De iniuria quomodo non tenetur qui iniuriam propulsando percussit: vel iniuriatus est vt iniurians excusetur ab iniuria. numero 26.

- 20 Vulneratus quando dicatur quis in loco periculoso. n. lq.
21 Iniuriam facit atrocior in locus in quo quis percutitur.
22 Et perussione quando quis dicatur teneri grauiori pena. num.
20. et 21. ad considerandum moderamen inculpate tutele.
23 Irregularē quo faciat quē sola voluntas; in eo facto etiam al

- 24 Probatio ubi aliter haberi non potest quomodo credendum con-
scientie.
25 Vulnerans et occidens an et quando pariter puniatur. nu. 20.
26 Vultus illatum incontinentiter non ex intervallo quomodo vi-
deatur factum animo defendendi licet non expectarit primus ictu

- S**ignificasti. Et Quo ad legem p'motiōis habetur percussions vt homi-
ad: de cuius vulnere an fuerit letale iudicari vel sciri

- N**on potest si percussus ab eo vel ab alijs occisus fuerit. hoc dicit. Communis diuisio. secunda ibi. nos que distinguunt. et prinu mebrum psequitur ibi. et quide. secunda ibi. q si percussit. **C**Mo. q nō est licitum clerico quem occidere etiam ob defensione rerum. et qd etiam plus est eucharistie vel etiam reru ecclesie. et si oc

- cidat nihilominus irregulariter est. Interuenit. ¶ Mo. quoniam non est
irregulare ppter occasionē alterius si constat qd eius vulnere oc-
cusus non est 13 ad fuerit ad vulnrandū: quod pius est etiam dato
2 qd fuerit primus. voluntatem. ¶ Mo. arg. qd affectus solus
etiā si facto fuisset alterius nō sit secutus effectus mortis punit
omni ad legem pmonitionis et causat irregularitatem. Effectus autē

Sine. [¶] Sine pottingui an. obolo celauri. it. an. nonis. vide. quod. not.

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor discoloration and a dark horizontal smudge near the bottom edge. A small, faint circular mark is visible near the top center.

Copyright © 2010 John Wiley & Sons, Inc. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, scanning, or otherwise, without prior written permission from John Wiley & Sons, Inc.

5000

Antonius de Butrio super quinto Decretalium.

nō secuto nihil operatur affectus q̄ ad promotionis legez studio.
 3 consilio. vel mādato. ¶ Et nota tria ex quibus causat irregularitas.
 Addunt Doc. quartū q̄ cōsensu tacito vel expresso. s. c. pri. Idē
 4 si ope. s. c. suscepimus. fm̄ Hosti. posset ascendi. ¶ Et nota hic pra-
 cticam pbandi vulnus nō letale. ¶ Et nota duo principalit subici
 p̄siderationi iudicis. primo quātitas percussionis: secūdo quali-
 tas loci. Ex his em̄ duobus apparet p̄sumitur ex vulneris quali-
 tate vel nō. ¶ Itē nota q̄ in talibus p̄siderandis creditur medico
 5 et peritis in arte. Accusatur vel denuntiatur. ¶ Et sic nota q̄ accu-
 sato vel denuntiato de his q̄ sibi ascribunt nō credit: et sic nō pōt
 esse testis et reus in cā ppria. ¶ Et nota q̄ in foro cōtentioso non
 statim p̄prie confessioni in facto. de quo verisimilr nō pōt esse con-
 fitens informatus et credit de ceteris. s. de voluntate. p̄silio: aut mā-
 dato ad cautelā. ¶ Not. quēdā fieri ad cautelam. accidēte fauore.
 ¶ Et sic nota q̄ dato q̄ irregularitas ex delicto nō tollat religionis
 ingressu. In dubijs tñ facilius transitur et facilius in ea dispensat.
 6 Scādalo. ¶ Et nota q̄ solum scandalū delicti cōmissi etiā dato q̄ in
 veritate delictum cōmissum nō sit causat irregularitātē: q̄ hoc est
 qd̄ ponderat lex p̄motionis. ¶ Et nota de temp. or. ex tenore. r. c.
 questū. i. hoc dubio. ¶ Nota q̄ etiā quo ad legem p̄motionis vt plu-
 ribus p̄centientibus discerni nō potest cuius ictu quis decesserit
 quilibet homicida reputat: et irregularis. Tutius. ¶ Nota q̄ in du-
 bio tutior pars est eligēda. Nullū. ¶ Nota q̄ dicit in dubijs alteraz
 ptem eligēdā: verum est q̄ altera pars potest secure eligi absq̄ ti-
 more peccati: altera non vim vi. ¶ Not. q̄ oēs leges permittunt
 7 defensionem naturā: quatenus stat in simplicibus defensionib⁹
 nō quatenus assumit naturā impugnationis vel vindictae accusa-
 8 sari. ¶ Et nota q̄ repulsiō in dubio nō p̄sumitur ex defensionē: ex quo
 nō p̄stat alterū velle iterato p̄cutere: sed ad vindictā. Ideo si ex ea
 quātūcūq̄ incontinenti sequatur homicidiū inducitur irregulari-
 9 ritas. Ratione instrumenti. ¶ Et nota hic practicam probādī intē-
 tionē occidēdi scz ex qualitate armorum: et ex qualitate loci.
 10 ¶ Et nota q̄ practica cognoscēdū p̄bādī vulnus letale: q̄ pōderat
 q̄litas armorū cū quib⁹ est percussus et loci ubi est percussus. Et id si in
 capite bene p̄cutiat p̄sumit vuln⁹ letale: q̄ facilius hō ex tali mo-
 ritur. ¶ Quero qd̄ si percussus est primo a clerico nō letaliter. dic
 q̄ si p̄p̄ ictum fugere nō potuit: vbi alias aufugisset: ita q̄ a sup̄e
 nientib⁹ nō potuit occidi est irregularis: ex causa tñ p̄p̄nqua. s. c.
 11 decetero. r. c. suscepimus fm̄ Hosti. ¶ Secūdo p̄ literā ibi nō in-
 sūgit. dicit Jo. de deo: q̄ clericus nō est irregularis q̄ habens verba
 cū laico illū leuiter percussit: si ad ruzorē traxit inimicū illi⁹ laici
 et illū occidit. ¶ Nota q̄ hoc videt facere qd̄ no. s. c. p̄rog. dic
 qd̄ illud loquit quādo amici clerici incipiētis rixā: p̄temptatione
 ipsius clerici homicidiū cōmiserunt. Dic autē in nō amicis clerico
 12 et sic in eo q̄ nō cōmiserit homicidiū p̄temptatione ipsi⁹. ¶ Quero
 quid si voluntatē habuit hic nō letaliter p̄cutiens occidēdi: sed
 est mortuus alioz percussioib⁹. Doc. dicunt q̄ est irregularis p̄
 literā a contrario: p̄ canon. alleg. in glo. Et hoc intelligit Hosti.
 q̄ illū potuit liberare: et nō liberauit. alle. no. s. c. p̄rog. r. c. sicut
 13 dignū. s. illi. s. c. ¶ Quod si nō percussit sed latronem detinuit: vel
 illi acclamauit: qd̄ si nō fecisset latro fugisset. Dic si hoc fecerit in
 mortē suā est irregularis. Si ad hoc tantū vt caperet: nō vt occide-
 retur: tunc non est irregularis: fm̄ Inno. Hosti. dicit q̄ lex p̄mo-
 tionis nō consistat in volūtate: sed in facto. r. c. q̄. i. c. h. talis est irre-
 gularis: p̄ in eo qd̄ no. Hosti. s. idem vltimate tenet Hosti. alias In-
 no. dicens: q̄ si acclamauit ad latrones: vel capit latrones: vel quo-
 cūq̄ alio modo dicere possit verbo vel facto vel ex neglecto ho-
 micidiū perpetrati: irregularis est. Nā ex negligētia cōmittētis
 homicidiū hoc factū ē. l. dist. h. q̄ arborē. Nisi forte hoc faceret: ob
 periculū corporis sui: q̄ si tūc clamaret: succurrere: succurreret: sic
 currentes illū occiderent nō esset irregularis. Ratio: q̄ non intē-
 dit alterius mortē: sed sui liberationē. ad hoc qd̄ no. ipse. s. de re-
 sti. spo. olim. de penis quod in dubijs: q̄ quisq̄ ob tutelaz corpo-
 ris r. c. ff. de insti. et iure. l. iij. s. eo. c. ij. Et ex interpretatione ecclesie
 p̄ q̄ talis non est irregularis: vt ibi no. j. c. postulasti. s. j. intentio
 enim nō tantum p̄sideratur quantū factum: vt p̄bat. r. c. q̄. i. c. h. nā.
 Alij dicunt q̄ est ratio: q̄ sic clamando liberat eum a pctō et mor-
 te anime: quod vtilius est quā si ipsū a morte corporali liberaret.
 Que nec nō placet: q̄ scdm̄ ipsam sequeret: q̄ si quis clamaret post
 furem cū rebus furtiuis: et alij ad clamorem suū insequerent ipsū
 et caperent: quis postea ex illa captione occideret: nō esset irregu-
 laris: quia sic clamando si capitur saluabit animam eius a morte.
 Nā rederet ablatum et sic remitteretur pctm̄: vt in regula peccati.
 de regu. iur. li. vi. Qd̄ tñ falsum est: vt no. s. c. decetero. ¶ Quero
 14 qd̄ si agat actione furti ad furtum: et index conuictum suspendit
 nunq̄ agens est irregularis. Dic q̄ nō: vt no. j. c. j. s. ad vltimū. et
 15 j. c. h. lib. vi. p̄missa tñ protestatione: vt ibi no. ¶ Quero quid si
 ita clamauerit intendens tñ res suas recuperare. Latro ad clamo-
 rem capitur et occiditur. Et p̄missis p̄ q̄ est irregularis: q̄ hoc
 frequenter qd̄ vitare debuit p̄tingere consuevit. de ser. nō ordi. c. j.

cū p̄cor. nec excusat recuperatio rerū. iuxta no. s. eo. c. suscepimus.
 Nec ob. j. eo. c. primo. s. ad vltimū. Quia ibi nihil est qd̄ conquerē-
 ti possit imputari: sed index excessit in iustitia: vt ibi not. fm̄ Hosti.
 hoc etiā q̄ ad literā vide in spec. in tractatu de dispensa. sub ti. de
 16 lega. s. iustia. xij. col. s. illud etiam no. ¶ Quod si secūda percussio
 nec prima est letalis: sed sic ambo simul. dic q̄ ambo sunt irregula-
 res. r. c. q̄. vlt. c. h. vnde procedit qd̄ hic dicitur quando constat q̄
 prima non est letalis: et secūda sic. et quando nō facit animo occi-
 dendi: nec p̄standi auxilium mortis: quia tunc quātūcūq̄ leni-
 ter percussisset teneret: quia auxilium p̄buit mortis: vt hic secun-
 dum Inno. quod dicit de animo intelligit Hosti. quando pos-
 17 tuit liberare. ¶ Quod si aliquis habuit voluntatem occidēdi in
 hil tamen operatus est in mortem consulendo vel auxiliando. In-
 nocent. dicit hunc non irregularem. per decreta. dicit Hosti. ar-
 gumentum notandum qd̄ consilio peritorum quis potest suam
 conscientiam seruare: et est locus ab autoritate fm̄ quem cuiuslibet
 doctori creditur in arte sua. ad hoc de p̄sumpt. q̄ indicante. ad
 18 hoc in spe. de proba. s. h. v. hoc quoq̄. ¶ Quero lapid p̄iectus
 ab vno de quatuor eiusdem domus aliquem occidit: et nescitur a
 quo. An debet omnis ab officio cessare. dic quod sic. secundū Hosti.
 hic arguendo. Jo. arguit pro et contra. xij. dist. quiescamus. xj. qd̄.
 iij. nolite. Hosti. in summa huius titu. s. qua pena. vlt. sed nūn
 quid. per Hosti. in specu. in titu. de legato. In tractatu dispensatio-
 nis. vlt. quid si quis in rixa. xij. col. et plenius hoc. c. ritu. vlt.
 pone quatuor homines. xij. col. Bar. Brix. tenet tutius oēs
 repellendos: sed sue conscientie relinquēdos. Dicit Jo. an. quod
 si apparet de culpa omnium: et vnus occiderit: ex quo quis fuerit
 non constat omnes repellent. Si vno nec de aliqua culpa omnes ad-
 mitterent. facit qd̄ no. de elec. cupientes. s. ceterum. in glo. sic hoc.
 Queritur dicit tex. qd̄ in dubio debet abstinere: quid si est certū
 vulnus fuisse mortale. dic q̄ multo fort⁹ debet abstinere: per hoc
 dicunt doc. q̄ decisio huius tertij satis est decisa per decisionem se-
 cundi. ¶ Ad. s. vltimū descendo. Queritur ter. dicit hoc procedere
 re cum non accusat: quid si accusatur: an erit locus dispositioni. c.
 docto. dicunt idem cū negatur factum r. c. vt. vi. qd̄. vlt. actor. salua
 tamen semper purgatione que propter infamiam est indicenda: vt
 de accu. cum. p. dicit hoc non hz locum in foro contentioso in quo
 non esset relinquendum conscientie sue. Item in ea nulla penave-
 nit imponenda: nisi probato crimine. Item hic tex. vt ex eo mani-
 feste patet loquit de pena que p̄prie venit imponenda in foro pe-
 nitali: ergo dicendum est qd̄ papa non sine ministerio posue-
 rit hec verba: nisi saluando dicta docto. textus habet locum in pro-
 bato vulnere in foro contentioso: an fuerit mortale vel non hz sta-
 tur iudicio medicorum: tamen hosti. hic sup̄ glo. dicit in dist. iij.
 19 qd̄ hz locum in foro contentioso r. c. ¶ Quero quid si percussisset
 ad p̄pulsandā iniuriā. dic q̄ esset excusatus a pena: fm̄ Hosti. hic
 dicit non solū a pena ciuili: sed etiā a canonica: que cōstitit in qua-
 tuor. In p̄nia. s. c. in excōicatione. vel censura que exercetur cōtra
 quēlibet peccatōrē: vt li. non contest. q̄. s. h. de ind. nouit. r. q̄. iij.
 nemo. In depositione: et irregularitate. de accu. inquisitionis. spe-
 cialiter tñ de pena irregularitatis hic loquit fm̄ Inno. Hosti. in
 quo ad penam irregularitatis tenet q̄ etiam si se defendēdo alij
 occidat q̄ est irregularis: nisi cum eo dispenses. Hosti. dicit q̄ li-
 tera ibi excusari a parte p̄dicit. alleg. de hoc. s. eo. c. h. de hoc die vt
 no. s. c. sicut dignū. p̄ decre. in fi. dicit docto. q̄ cum eisde armis q̄
 debet defendere cum quib⁹ impugnat: sed plerūq̄ omnia non pos-
 sunt ponderari. ff. de exercito. l. i. r. iij. de dā. infec. l. j. Ideo bo-
 nus index hoc arbitrat. ff. ad. l. acquil. l. sed et si quecūq̄. ff. de vi et
 20 vi ar. l. iij. s. delectū: fm̄ Hosti. ¶ Quero de exemplo q̄ locus dicit
 periculosus. dic quando percussio est in capite que est nobilior: p̄
 21 corporis. ff. de reli. et sump. su. l. cū in diuersis. ¶ Loc⁹ enim quo q̄
 percussit facit iniuriā atrociorē. In sti. de iniur. s. atroz. Hosti. et
 maxime in capite est vulnus letale Hosti. vbi raro liberaf qui per-
 cutitur in capite: sic quod ex percussione cadat vel alias enormi-
 22 ter. ¶ Vltimo per hanc decre. dicit Hosti. qd̄ ad considerandū mo-
 deramen inculpatē tutelē: considerandū locum corporis: in quo et
 genus armorum de quibus fit percussio et inequalitatem persona-
 rum. Exemplum de primo: percussio te in spatula: tu me in capite.
 De secundo ego percuto te corrigia vel ferula: tu me gladio. De
 tertio sum modicaz virium et te tota virtute expugno. Contra tu
 fortis pugil me tota virtute repercutis: secundum Hosti. ¶ Venio
 23 ad glo. ¶ Et nota. secūda querit an sola voluntas imputatur. Et
 si in eo facto non est secutum homicidiū. Dicit gloss. quod text.
 arguit quod sic: ad hoc secūda questione prima. quia p̄sulat. dic
 vt dicit in text. scilicet quod sola voluntas sufficit vbi potuit libera-
 24 re et non liberauit. ¶ Et nota. tertia quia alie literales colligit qd̄
 in iudicio anime credendum est: quia non est credendum quod sit
 immemor sue salutis. alleg. concor. dicit Hosti. quod etiā in fo-
 ro contentioso creditur sup̄ his que aliter p̄bati non possunt. Ad
 hoc. s. eo

hoc. s. eo. significasti. et qd ibi no. et qd no. s. c. proximo. Nam probatio-
tionibus est succurrendum ubi aliter probatio haberi non potest.
Item illi testi credi debet qui melius veritate novit: sed post deum
nullus novit melius suam conscientiam quam is de cuius queri-
tur conscientia. ergo. et. facit ergo homo quod potest. xxiij. q. ij. fa-
ciat. et impossibile nulla est obligatio. s. de pac. c. si. scdm. hosti.
25 **C** + Glo. super verbo qd discernitur. oppo. qd non pariter puni-
tur dato animo occidendi vulnerans et occidens. ff. ad. l. aquil. l. i.
huic scripture. et. l. itez mela. dic qd quando non habet animum oc-
cidendi: discerni potest quis vulneravit: et quis occidit: confor-
dat ius civile et canonicum. Si potest discerni et quilibet habet ani-
mum occidendi de iure civili vulnerans puniatur pro vulnere: occi-
dens pro occiso vt hic. xxiij. q. vlti. c. si. sic dicit glo. Tu dic qd si agi-
tur de pena pecuniaria. et. l. aquila. que considerat interesse et da-
mnum: non animum: procedit illa. l. Si agitur de pena etiam tem-
porali vel penitentie vel irregularitate: vel de peccato quilibet pro
occiso tenetur vt hic. Quo autem ad penam temporalem imponen-
dam de iure civili: vide Barto. in. l. si. ff. ad. l. cornel. de sicca. Si au-
tem non potest constare cuius actu vel ictu proficitur: concordat
lex et canones que dicunt esse puniendos. ff. ad. l. aquil. l. item me-
26 **l** a. s. si plures. Et hic et dicto. c. fin. **C** + Glo. magna est aliquantul-
intricata: et oppo. qd liceat sine pena irregularitatis repercutere
incontinenti: quia licet vim vi repellere: vt dicit littera: eo qd in-
continenti facit presumitur quod ad defensionem: vt. l. ij. q. confes-
sim. C. vnde vi. Glo. attingit duo dubia. Primum an ad defensio-
nem persone liceat aliquem percutere. Secundo an ad defensionem
rerum. Concludendo glo. aliquid addito. **C** + Dic quandoq. ante
illatam iniuriam quis se defendendo alium percutit: timens occi-
di: aliter euadere non potest: nec quo ad penam: nec quo ad irre-
gularitatem hoc ascribitur. s. eo. c. si. et ita procedit regula vim vi
repellere. et. **C** + Quandoq. ante illatam iniuriam quis se defende-
do alterum percutit: aliter euadere potest: hoc ascribitur irregu-
laritati et pene: quia iura illa que permittunt defensionem semper
ad faciunt: dum tamen ad defensionem. et. Saluo qd dicunt legis-
quod si non posset euadere salvo honore suo: vt quia esset vnus ho-
mo fortis cui ascriberetur ad verendum si fugeret: licitum est se
actualiter defendere: si percutiat non ascribitur sibi ad penam: quia
si quo ad penam liceat defendere res fortius honorem suum. Scri-
bit Hui. de eug. in. l. vt vim. ff. de iust. et iure. et l. yn. in. l. i. C. vnde
vi. quod est notabile. Sed forte in foro conscientie et secundum ius
nonnes hoc non admitteretur: quandoq. in ipso actu defensionis
ante vim illatam quis se defendendo modum excedit: et tunc si ex-
cedit ex proposito planum qd hoc ascribitur et irregularitati et pe-
ne: quia iura permittunt defensionem semper cum moderamine.
ad hoc qd no. s. de restitu. spolia. olim. **C** + Quandoq. quis excedit
modum: sed non ex proposito: sed quia tempus non patitur deli-
berandi consilium: qd considerare relinquo arbitrio indicantis: et
tunc planum quod hoc non ascribitur. nec pene nec irregularita-
ti. **C** + Quandoq. quis repercutit alium non in actu defensionis:
sed ex intervallo: tunc hoc illicitum est: talis incurrit irregula-
ritatem: et ascribitur pene et irregularitati: quia licitum est se
defendere ex intervallo: vt dictum est. **C** + Quandoq. quis post per-
cussionem repercutit incontinenti: tunc aut timebat aliam per-
cussionem et hoc non ascribitur nec irregularitati nec pene: quia
presumitur quod faciat ad defensionem. Aut non timebatur alia
percussio: tunc presumitur qd hec causa vindicte: et per conse-
quens hoc ascribitur et irregularitati et pene: et iste est proprius ca-
sus hic. Dicebatur secundo: qd quandoq. ad defensionem rerum
aliquis percutitur: et tunc si queritur. An hoc ascribitur pene.
Aut facit in actu defensionis: et aliud facere non potest: et res sal-
uas habere non potest: nisi occidat. Aut hoc facit post priuatio-
nem rerum et incontinenti: quod intelligitur cum moderamento
quousq. potuerit conuocare amicos ad recuperandum: tunc li-
citum est qd dicitur facere incontinenti: vt dicto. s. confestim. et in
hoc differt vis illata rebus et persone: quia si rebus licet priuatur na-
turaliter: retinet civilem donec habet animum ipsam recuperandi p-
amicos: qd non est in persona: quia nemo seipsum possidet. Ergo
qd illatam vim non licet repercutere: quia dicitur tunc inferre non
defendere. ad hoc. ff. ad. l. aquil. l. liber homo. Nec hoc ascribitur
pene. Aut hoc facit ex intervallo: tunc si est talis qui possit indi-
cere bellum hoc licet: dummodo alia seruentur que hic requirun-
tur. de quo de restitu. spolia. olim. ff. Si autem est talis qui non pos-
sit indicare bellum hoc ascribitur pene: quia debet suum reposcere
per iudicem: multo fortius. Idem siue se defendendo: siue quo-
modocunq. alias potuerit aliter res suas salvas facere absq. occi-
sione: vel modum excederit: si queritur an ascribitur irregularita-
ti: vide si hec occiso fiat clerico innocente brachium seculari: se de-
fendere per alium hoc licitum est scdm distinctionem supra posita:
et non incurritur irregularitas. s. eo. postula. ff. et. l. c. ff. lib. vi. de sen-
exco. dilecto. et hoc poterit. si inuocare brachium seculari propria au-

toritate ad rerum ecclesie recuperationem: si habet iurisdictionem
temporalem excommunicatione tamen premissa. Si autem cleri-
cus in propria persona etiam ad defensionem rerum assumpserit ar-
ma: qd hoc illicitum est: per hoc incurrit irregularitatem: vt no. s.
c. si. **C** + Quandoq. eodem instanti timetur de persona et de rebus
et per omnia serua distinctionem quam posui. s. quando timetur
de persona. ad hoc casus. c. si. s. eo. ti. hostien. remittit ad summam.
de restitu. spo. s. i. sub. s. intelligendum. co. titu. olim. ff. in fi. et vide de
senten. excom. dilecto. ff. lib. vi. et.

Antonius de Butrio.

- 1 **I**rrregularis est monachus chirurgiaz exercens: si ex ea mora
sequatur etiam si sit peritus et diligens: hoc fecerit causa pietatis.
numero. 28.
- 2 **A**dedicus precauere debet infirmum vt caueat a repugnantibus
infirmis: alias erit causa mortis: et que tria requirantur vt non sibi
ascribatur homicidium. nu. 5. et si non obediat medici preceptis non
tenetur medicus de occiso. nu. 21.
- 3 **R**ei non ad se spectanti non potest quis se immiscere sine culpa. nu-
mero. 11.
- 4 **A**dedici officium non est permittum etiam causa pietatis regulari.
- 5 **C**onsulens doctor quomodo teneatur ad damnum illatum ex co-
silio pernicioso.
- 6 **C**onsulenti non attribuitur euentus ex facto contra consilium.
- 7 **I**rrregularis is esse censetur qui est homicida ex sola culpa: et solum
perdit ordinis executionem non habitum vel characterem.
- 8 **V**ulneris appellatione non comprehenditur prostratio ad terram.
- 9 **I**ndicia sunt homicidij vbi aliquis accessit ad locum in quo inuen-
ti sunt solutares: et inuentus est cultellus si habeat vaginam con-
formem.
- 10 **I**n culpa quomodo esse dicitur is qui usurpat officium ad se non
spectans.
- 11 **O**fficio non ad se spectanti si quis se immiscuerit quomodo tenea-
tur de culpa.
- 12 **D**e homicidio quomodo teneatur is qui officium medici usurpat
cuius est incapax: vel si aperuerit guttur infirmi: aut aperiri consu-
luerit. numero. 11.
- 13 **P**ietas an excuset irregularitatem vt quis de occiso non teneatur.
- 14 **A**dedicus quando dicatur omnem diligentiam adhibuisse infirmo.
- 15 **A**dedicus non debet dare medicinam de qua dubitat.
- 16 **A**dedicus an teneatur de occiso: si debitam medicinam tradere
omiserit.
- 17 **A**dedicus si dicat se peritum et non sit: faciatq. vel obmittat alia
quid per quod infirmus periculum mortis incurrat: an teneatur
de occiso vt egeat dispensatione ad ordines suscipiendos. nu-
mero. 28.
- 18 **A**dedicus si tradiderit debitam medicinam q. tum arti congruit: s. q.
tum ad materiam reperitur mala propter nimiam vetustatem spe-
cierum aut falsam similitudinem: an teneatur de occiso.
- 19 **A**dedicus chirurgus an teneatur de occiso propter incisionem vbi
subitus et insolitus tremor irruit super eum.
- 20 **C**hirurgus an debeat abstinere ab incisione de qua dubitat: vt non
teneatur de occiso.
- 21 **I**nfirmus non obediens preceptis medici an incurrat peccatum
inobedientie: si negligat consulere medicos: an dicatur manum
in se injicere. nu. seq.
- 22 **A**dedicinas si acceperit infirmus ex scientia certa seu affectata vel
improbabili ignorantia: aut quicq. sibi nocuum peccat: et si moria-
tur an dicatur sibi mortem consensisse.
- 23 **A**dedicinaliter nunquid sanus teneatur viuere: et si infirmitatem
incurrat: negligatq. medicos consulere: an dicat manum in se inje-
re. numero. 22.
- 24 **I**nfirmo seruienti si tradiderit ipsi omne id qd petit: an de occiso
teneatur vt tradendus sit iudici ad iudicium. nu. 26.
- 25 **D**e homicidio tenetur is qui contra preceptum medici aliquid de-
dit infirmo etiam id petenti: et an sit iudici tradendus.
- 26 **I**rrregularitatem an videatur incurrisse vt promoueri nequeat is
qui dedit aliquid infirmo petenti contra medici preceptum vel non
contra: vbi datum erat infirmo nocuum.
- 27 **O**rdinari non potest absq. dispensatione qui medicando causauit
mortem infirmi propter eius negligentiam.
- 28 **I**rrregularis an dicatur is ad cuius clamorem captus est latro qui
inde fuit ad mortem condemnatus tanq. in hoc videatur testis.
- 29 **A**gere an possit clericus de crimine civiliter vel super eo testificari.

Manos. **C** + Monachus chirurgiam exercens
si ex ea mora sequitur irregularis est:
etiam si sit peritus et diligens: hoc fecerit causa pietatis
h. d. Primo. Secundo dicit quod clericus qui iudici seculari

Antonius de Butrio super quinto Decretalium.

dedit inter signa furia quo fuit vulneratus irregularis non est: li
 cet postmodum occidatur. secunda ibi. ad ultimum: et sub dubio
 2 patet. secunda vtriusque ibi. nos igitur. Ibi precepit. **¶** Nota. me-
 dicum precavere debere et instruere debere infirmum ut se caveat a
 3 repugnantibus infirmitatibus: alias si in hoc non est vigilans: dicitur cau-
 4 sa mortis infirmi. Congruerat. **¶** Nota hic regulam iuris quod
 non est sine culpa se ingerere rei ad se non spectanti. **¶** Et nota quod
 5 officium medici non est permissum etiam causa pietatis regulari:
 6 et multo fortius monache femine ibi. et peritus. **¶** Nota requisita
 ut non ascribatur homicidium medico. primo quod sit peritus
 sic ergo a contrario: si non est peritus nihilominus mors que se-
 7 quitur sibi ascribitur. **¶** Et nota quod oportet quod vere sit pe-
 8 ritus: quod nota contra consulentes sapientes: quia asserunt se
 peritos et consulunt quandoque in causis aliquem ledendo. Credo
 9 hos in foro conscientie teneri ad restitutionem damni: etiam
 si omnem adhibuerint diligentiam quam potuerunt et contra co-
 scientias non fecerunt: dummodo in hoc erraverint. **¶** Secundo
 quod adhibuit omnem diligentiam quam potuit: et scit secundum
 10 traditiones artis. quod nota contra consulentem ut si ex pigritia
 non bene studeat dare consilium obligatus est in foro conscientie.
 7 Ibi contra consilium. **¶** Nota quod eventus ex facto contra co-
 8 silium non attribuitur consulenti. Ad misericorditer videtur ergo
 9 quod adhuc sit necessaria dispensatio executio. **¶** Nota quod ho-
 10 micida ex sola culpa est irregularis. **¶** Et nota quod solum perdit
 executionem non habitum vel characterem. Ad terram. **¶** Nota
 quod appellatione vulneris non comprehenditur prostratio ad
 11 terram: quod nota pro statutis punientibus vulnerantes. qui cul-
 12 truz. **¶** Nota quod hec sunt sufficientia signa et indicia quod ali-
 quis accesserit ad locum ubi inveniuntur fociulares et inveniuntur est
 cultellus: quod credo si habet vaginam omnino conformem: alias
 de scarpis: et de cultello non verisimiliter inferitur ipsum ibi fuisse.
 11 virilia. **¶** Nota nonam penam occidentis ad furandum et letaliter
 vulnerantis. **¶** Oppo. quod ex quo hic fuit in culpa ante factum
 usurpando officium sibi non debitum: quod sit irregularis. **¶** De
 etate et qualitate. c. ad aures. Solu. dic quod irregularis est ut hic
 sed dispensatur: quod et ibi non negatur. vel dic quod potest du-
 12 plex culpa notari. Prima ante factum cum usurpat alienum offi-
 cium: et tunc si peritus est in arte et diligens: id est in nullo quo ad
 mortem culpabilis dispensatur cum eo: ut patet infra. Et est ratio
 quia hec culpa non ordinatur ad casum. Secunda in facto quia cle-
 ricus et physicus est: quod officium non est clericis inhibuit: sed
 si non est peritus: tunc si ex sua medicina sequatur mors vel mem-
 13 bri truncatio: tunc est irregularis: nec cum eo dispensatur: ut ibi:
 hic a contrario. Sed Innocentius. alternative tamen dixit istum ir-
 regularem non fuisse: sed indignum dispensatione: quia officium
 publicum sibi inhibuit usurpauerat: quod satis est idem quod
 12 primo dictum secundum Hostien. **¶** Quero an procedat decret.
 siue aperuerit monachus guttur: siue aperienti consuluit: dic quod
 13 sic secundum Hostien. **¶** Quero an pietas in aliquo excusat ir-
 14 regularitatem: dic quod non: sed facit ad facilitatem dispensationis
 nem inducendam. **¶** Quero quando dicatur omnem adhibere
 diligentiam: dic eo ipso quod sequitur traditiones artis: et quod
 non solum in facto sequendo: sed ex postfacto adhiberet sufficien-
 tem: secundum eas diligentiam: et sufficit ut dicatur congrua ad-
 15 hibuisse diligentiam: quod infirmum videret personaliter: quod die-
 tam suam ac regimen diceret ei: nec teneretur ei ad custodiam conti-
 nuam personalem. de frigi. c. fin. ad si. de consecra. distinc. v. nunq.
 15 de vspal. c. si. quod est notandum secundum Hostien. **¶** Quid si
 medicus dat medicinam nocituram. Solu. dic quod peccat. Idem si
 dubitat an debeat nocere vel plicere: quia in dubijs tutior via est.
 16 S. e. ad audientiam. **¶** Nota quia melius est eum relinquere in manu crea-
 toris quam ipsum periculo exponere: supponendo cum dubitabili me-
 17 dicine. **¶** Quid si scienter obmittat medicinam debitam. dicit
 quod delinquit sicut et si indebitam proponit: quia si malitiose pro-
 pinat infirmitatem aggrauando: ut infirmum faciat recidivare ex-
 traordinarie puniendus est. ff. de varijs et extraordi. cogni. l. medi-
 17 cus. secundum Hostien. **¶** Quid si dicat se peritum et non sit: fa-
 18 ciat vel obmittat aliquid per quod infirmus periculum mortis in-
 currat: dic quod sit irregularis. ff. de actio. emp. et ven. l. iulianus. **¶**
 18 quod autem. et se. ad hoc de etate et qualitate. ad aures. **¶** Quero quid
 si medicus bene peritus bonam medicinam quantum ad artem pro-
 pinat: sed quantum ad materiam mala fuit propter nimiam vetus-
 statem specierum vel falsam similitudinem quam generat verarum
 specierum vel aliam causam. Sic si omnem diligentiam adhibuit
 quam potuit in speciebus eligendis inculpabilis est: quia semper
 probabilis ignorantia excusabilis est secundum Innocentium. de cle-
 19 ri. c. eo. m. apostolice. imo et sollicita diligentia cum excusat: sed et si
 secundum artem utile est aliquez incidi secure: hoc faciat dummodo pa-
 19 ratum et discretum ac peritum inveniat incisorem. **¶** Quid si in-
 cisor non ex imperitia vel disuetudine: sed quia infirmus non ha-

bet membrorum vel venarum dispositionem debitam et consuetam
 siue quia subitus et insolitus timor et tremor irrumpit super eum: vi-
 detur esse chirurgicus excusatus secundum Innocentium. de frigi. c. et li-
 20 teris. **¶** Quid si si chirurgicus dubitat de incisione. dic quod abstin-
 nere debet tam ipse quam incisores: nisi sit talis de quo communiter
 non dubitetur quod bene sciat incidere. ff. de su. l. i. in prin. ff. de fun-
 21 do instruc. l. cum delationis. **¶** Nota. quia in dubijs etc. **¶** Quid
 si infirmus non obediit medico: dic quod non propter hoc commu-
 titur peccatum inobedientie: quia nec prelati eius est. Incaute ta-
 22 men facit: quia non credit perito in arte sua: ut patet in eo quod legi-
 tur et no. s. c. proxi. **¶** Nota. quod si infirmus ex certa
 scientia seu affectata vel improbabili ignorantia sumit potum:
 vel quicquam sibi nocivum. Respondeo peccat: facit enim contra
 charitatem: quia debet seipsum diligere et custodire ut in eo serviat
 deo secundum Innocentium. Ideo non licet in ipsum seuire: ut patet
 ex no. de corpo. vici. significavit. c. i. et preceden. nec debet ire post
 concupiscentias suas. Ecclesiastici. xviii. nec in carum concupi-
 scntias ambulare. Ad Romanos. xviii. Nec in se man? in se. ff. de
 23 edil. edicto. l. cum antez. **¶** Nota. quod si infirmus ex certa
 scientia peccat dando contradictiones artis: ut s. est di-
 ctum fortius ipse recipiendo: sicut et peccaret: si scienter venenum
 reciperet: secus si non crederet mortiferum: licet crederet potum illo
 ex infirmitate magna prorogari sine robore: quia hic non peccat
 mortaliter: vel ad minus non ita graviter sicut prius. **¶** Nota. quod
 24 uior potest esse afflictio sitis quaz febris. **¶** Sed nunquid sanus
 tenetur vivere medicinaliter: dic quod non: quia omnia sana sa-
 nis: si tamen scienter sine causa aliquid nocivum reciperet. Unde
 mors vel infirmitas sequeretur que ipsum a servitio dei subtraher-
 25 et peccaret: quia faceret contra charitatem: ut s. not. **¶** Quid
 de serventibus infirmis ministrantibus quicquid petunt dic si fa-
 ciunt ex certa scientia vel ex probabili ignorantia vel affectata ali-
 quod nocivum infirmo propinaverit: quantumcumque petenti pec-
 26 cant graviter secundum Innocentium. **¶** Idem si contra preceptum
 medici hoc faciat: quia in talibus credendum est medico non infir-
 mo: ut patet. x. q. v. c. i. et. ff. de his in specu. in tractatu de dispensa-
 27 tio. s. iusta. versu. Item exercens. et se. versu. facto autem. et se-
 28 quen. **¶** Quero an hi tradentes hunc institutio peccaverint:
 ita quod irregularitatem incurunt. Dicunt quidam quod non:
 quia nihil commiserat dignum morte. Hostiensis dicit dicendum
 prout dictum est super glo. penult. **¶** Quero an de iure communi
 possit promoueri: Dicunt docto. quod sic: nec eget dispensatione
 ut patet ex litera in h. Non obli. s. eo. suscipimus. quia loquitur in
 perfectis. Item ibi nimis fuit processum in ligando et proceden-
 do: hic vero seipsum occidit. Sed nonne hic potestas male facit co-
 demnare istum furem ad penam personalem ex his solis inter signis
 cum fuerit causa criminalis in qua requirunt probatibiles lites me-
 ridiana clariores: ut l. fina. C. de furtis. Solu. dic secundum quos-
 27 dam quod in causa criminali quis ex solis inter signis non debet
 condemnari ut in contrario. Fallit in fure contra quem potest pro-
 cedi ex solis inter signis. Et ratio quia ipse fur nunquam dicit se
 cum testes: sed quantum occultius potest vadit ad furandum: unde
 est necesse quod per indicia et probabilia argumenta convincatur
 ad hoc. l. non omnis. s. a Barbaris. ff. de re milita. vel dic et hoc est
 28 tutius quod iste confessus fuit post inter signa data. **¶** Nota. quod
 po. quod non sit necessaria dispensatio propter hoc casuale homi-
 cidium cum non fuerit in culpa aliqua. Solu. dic quod imo fuit in
 culpa: si inmiscendo officio ad se non spectanti. de regulis iuris cul-
 pa est. et per hoc tollitur contrarium secunde glo. quia dato quod
 hic fuit mortalitatis eventus nihilominus qualis culpa potest
 ascribi medico aperienti eo quod se ingessit officio ad se non specta-
 29 ti. **¶** Nota. penult. oppo. quod dictum huius scholaris fuerit
 causa mortis latronis: quod hic sit irregularis. **¶** Nota. quod de ex-
 ces. prelato. ex literis. Nam potius debuit tacere. xxij. q. ii. ne quis.
 Item quia promouendus debet abstinere ab omni eo per quod pos-
 sit ad effusionem sanguinis perveniri. l. distinctio. clericum. qui.
 Item quia hic quasi testis quod productus fuit: quod non licet cle-
 rico. xi. q. d. i. testis. cum simili. Dic quod ad hoc non fuit induc-
 tanquam testis: quia nec ad presentiam iudicis accessit quod sit in
 criminibus in aut. de testibus. s. queri. in fine. Cum ergo iste nec
 facto: nec consilio: nec precepto: nec defensione: nec hortatione ho-
 micidium fecerit: non debet ab ordinibus inhiberi: quibus modis
 homicidium committitur imputatur. sicut dictum est supra eo. si
 cut dignum. Preterea iste seipsum occidit. Parum facit hoc: quia
 ad irregularitatem sufficit membri truncatio. s. eo. is qui lib. vi.
 infra titu. l. c. i. in h. Aliqui dicunt quod licet dictum illius fuerit cau-
 sa mortis: fuit nimis remotum: ad excusationem sufficit interpreta-
 tio iuris canonici. Circa hoc fm Hostien. Ad id. i. c. h. Alii dicunt huc
 excusari pro eo quod a iure conicit de furto non debet occidi nec mu-
 13 tilari in aut. ut nulli indi. s. quia vero. colla. ix. posita. C. de fur. aut.
 lz nouo iure. s. de immu. eccle. ca. inter. Si ergo iudex vel minister
 gravauerat

30 a. lib. vi. ¶ Aliqd autem clericus de crimine ciuilititer agere pos
sit vel testificari. Dicunt Inno. et Hosti. qd sic ad penam pecunia
riam et ad perpetuum carcerem. de quo. j. c. ij.

2 Ad religionem cartusiensium potest transire monachus niger.

3. Eudens aut teneatur de homicidio qđ ex ludo casu sequitur.

4 Partus dicitur viuificatus qui habet animam.

5 Abortus niger a muliere pregnante an in distincte causat irregu-
laritatem vel homicidium.

- 1 Irregularis non censetur clericus qui iudici petit iustitiā de laico: licet iudex in illum sanguinis vindictam exercuerit. nu. 4.
- 2 Irregularis an videatur agens civiliter contra furem ad res suas recuperandas vbi postea sibi placet furem esse suspensum.
- 3 Decimas petens debet prius laicum monere: inde excommunicare & contemptum expectare.

4 quo die vt ibi. ¶ Oppo. glos. quod cum hoc agendo fuerit causa homicidij quod sit irregularis: vt per totum hunc titu. Solu. dicit

I Homicidium casuale non imputatur ei qui non occidit: nec fuit in culpa: etiam si ad cautelam veniam postulavit. nn. 7.

2 Puer quis dicatur: et quando excusatur a pena delicti. nu. 5

3 *Lapidis iactu si quis dederit causam ut corrueret in alium lapidē
ex quo lesus est iaciens vel alter data opera: an operetur irregulari-
ritatem.*

4 Confessione facte in mortis articulo an stet ut probet aduersus aliquem.

5 Ab homicidio an excusetur puer ludens currendo: aut timorē al-
teri inferendo. nu. scō.

6 Timorem si quis intulerit alteri per impetum: ex quo mors seu ab-
ortus secutus est an teneatur de occiso inferens.

7 Veniam petens an cōfiteatur se culpabilem.

8 Absolui petens an se ligatum fateatur.

9 Irregularitatem an quis incurrat propter lapidis iactus ex quo mors est secuta. nu. 3.

Exhibita. **¶** Homicidium casuale non imputatur ei qui non occidit nec fuit in culpa.

2 **P**ariter etiam si ad cautelam veniam postulauit. h. d. In prima petitio. In scda granditio ibi quocirca. ¶ Que

ro quando dicatur in puerili etate, dic infra annos. xiii. de delict.
puer. c. fi. ¶ Quid si iactus lapidis dedisset causam: vt hic corruer
ret in alium lapidem? se lederet. dic si hoc faceret esset irregulari

4 fm Innocen. Vincen. z Abb. ¶ Oppo. quod huic nō fuerit credendum: quia vox vnus zc. xxxij. q. ij. admone. Sol. sibi creditur quia dixit in morte: vnde non creditur infum menti: quia de psum

quia dicit in morte: unde non creditur ipsum mentiri de prelio.
liferans. sed ex quo hoc iuravit fuit etiam sibi credendum. j. q. v. vij.
sancimus. ff. de lega. iij. l. cum quidam decedens. §. codicillis. magi
mecum queritur de conscientia. ad hoc ē eo significasti si sim iudex

¶ Querit glo. f. an etate puerilli excusetur: dicit glo. qd sic
de cons. dist. iiii. eos de sen. et c. i. quia conuenit etas omni conueni

de come. om. n. eos. de ien. exco. c. j. quia eorum etas quicquid vis
det et c. C. de fal. mon. l. j. in f. ff. qui t. a. qui. l. pupillis. t. maxime hoc
verum ludendo: quia pueris licitus est ludus. ¶ Sed contra: quia
videtur hic a contrario quod si sciuisset t. acti verberasset puerum.

videtur hic a contrario quod si in iure et actu verberaret puerum quod esset irregularis: vt patet a contrario. Sol. dic quod hic erat doli capax: vt patet ex his que sequuntur ibi animo ledendi. alias nihil esset: quia talis furiofo comparatur ex o. illud ff. de acon.

possessio. l. i. §. j. doli proximus dicitur qui est proximus pubertati. ff. de regulis iuris. l. pupillum. Ratio glos. quis furiosus et doli non capaci etiam quoad legem promotionis non imputatur hoc

non capax et in quo ad legem promotionis non imputatur homicidium. de furioso est casus in clemen. si furiosus. eo. titu. **C**o-
po. quia hic erat doli capax videtur qd debeat esse occidendo irre-
gularis. Dic quod ideo non est quia nec voluntate nec actu homi-

fidij spectatur non exitus. ff. ad l. corn. de sicca. l. dynas. Sed hec solu. non videtur bona: cum potius spectetur exitus quo ad legem

6 luntia nec actus interuenit secundum doc. ¶ 2^a 4^a quarta glo.
omnino quod cum interuenit in plenitudo timore videtur in culpa

oppo. quod cum incurrendo intulerit timorem: videtur in culpa
fuisse: quia ludus noxius in culpa est. ff. ad. l. aquil. l. nam ludus. de
presumptio. c. j. dic hoc verum inter maiores: sed inter pueros nō
debet talis ludus noxius indicari secundum Idoonem. C. oppo.

debet talis iudis notius iudicari secundum hōmīem. ¶ Oppō.
cum glo. super verbo corruens. quod hic debet irregularis iudi-
carizantēdo in eo timore dedit causam homicidio: ergo &c.
¶ Ad laquil. l. omī occidit & penult. q. eo peccet & c. meliū erū

dic quod excusatur propter imperitiam mendicantis et culpam pa-
tris: et propter etatem: et quia causa fuit multum remota et depra-
vata: sic dicunt doctores quod si auditis subire vocibus omne pe-
ccatum.

culpam dicunt docto. quod si auditis iuratis vocibus quis per-
territus offenderet se ad lapidem non tenentur vociferantes si non
essent in dolo: ita tamen quod voces essent temperate. ff. locati. l.
Item queritur secundum 23. in c. Recobstat a eo continetur.

7 uendo. ¶ T^o Opp^o. eo quod ueniā postulauit: uidetur esse culpabi
le de morte: et sic f^o irregulari de electio. venerabiles s^o de accu

118 de morte: ne ne irregularis. de electio. venerabilis. s. de accusa. c. veniens. Dicit glo. qd si petatur venia simpliciter procedit cotrarium: sed si ex benignitate et humilitate per hoc no concluditur

Antonius de Butrio super quinto Decretalium.

8 quis culpabilis. ¶ Mo. hanc glo. de petente se absolui: an fateat se ligatum: habetur in d. c. venerabilem. Non ob. c. pzealleg. venerabilem: qz ibi petebatur absolutio solēnter: et in iudicio: secus si extra iudiciū hoc fieret etiā observatio nō obesset: vt ptz de restit. spo. olim. Nec etiā in iudicio vbi talis absolutio peteret ad cautelam. de sen. exco. venerabili. hic autē petita fuit absolutio extra iudiciū ad cautelam ex benignitate cōpassione et humili liberalitate vt mitigaretur dolor: et vt dicit tex. adeo nō nocuit fm Hostien. ¶ Ideo dicebat An. qd puer cōmittendo se patri nō videtur iuri suo renuntiasse. de renū. venies. de iureiur. qntauall. Si puer peti uisset veniā videt recognouisse. de acc. venies. ¶ Quero an audiatur hic de iure: an ex dispensatione. Dicit glo. qd ex verbo misericordia: videt qd ex dispensatione. Contrariū determinat gl. qd qd ecclesia facit de iure: facit etiā ex misericordia. xv. di. disciplina. Qd ptz ex rāione. Anno. dicit qd esset dispensatio vbi occasione lapidis proiecti fuisset lesus: alius est ius commune et.

- 1 Homicidium casuale nō imputatur ei qui dabat operam rei licite: nec fuit in culpa. nu. 6.
- 2 Requesta est humiliter proponenda coram superiore.
- 3 Campanas plures potest habere vna ecclesia: sed non etiam vni: cam licet esse in oratorio priuato: et pulsans campanas ad captiōnem furis aut sui tuitionem an sit irregularis. nu. 6. 7. 8.
- 4 Vnlneris appellatione comprehenditur vulnus casuale rei licite.
- 5 Homicidium casuale duobus potest ascribi inferenti: quibus cessantibus non ascribitur quo ad legem promotionis. nu. seq.
- 6 Homicidium si contingat ex pulsatione campanarum: an pulsans teneatur. numero seq.
- 7 De homicidio casuali quomodo non teneatur qui nō preuidit. De casibus fortuitis quando quis non teneatur lz nō preuiderit.
- 8 Irregularis an presumatur is qui pulsat campanas ad captiōnem furis aut sui tuitionem vel ad sniam cōdemnati promulgandam.
- 9 Campanas pulsans clericus ad horas an sit irregularis: si lapsa campana sequatur homicidium.
- 10 Campana pulsus que signa potest habere.

Dannes. Hic de decre. cōmentauit Jo. an. ¶ Casuale homicidium nō imputat ei qui dabat operam rei licite: nec fuit in culpa. h. d. Sunt due partes. prima narrat factū. scōa diffinit. ibi: nos igit. prima tria facit et c. non est vis humili. ¶ Mo. humiliter pponendū coram superiore: maxime corā papa: propter ea qd nō. s. c. pxi. in. si. pulsaret. et spectat hoc ad custodiētē campanas. ¶ Mo. qd ecclesia eadem potest habere campanas: non tamen in oratorio priuato licitū est campanas tenere fm Jo. an. de priuilegiis. patentibus: vt signo dato. nō. finem campanarum: qz naturaliter et de iure ordinata est ad populum congregandum ad diuina: accidentaliter tamen ad alios actus ordinatur vt ad congregandū: ad electionem vel aliū actum decessit. ¶ Mo. qd vbi post vulnus sequitur mors presumit vulnus letale. ¶ Et nō. qd vulneris appellatione comprehendit vulnus casuale rei licite. ¶ Mo. qd duo sunt quibus homicidium casuale ascribitur: quibus cessantibus nō ascribitur quo ad l. promotionis. quando datur opera rei illicita: quando aliqua potest culpa mortis causam danti imputari. Omnis. ¶ Mo. nō imputandum alicui: sed non preuidit casum fortuitum: cum quis preuide re similiter non potest. ¶ Opp. primo homicidium casuale imputari ei qui fecit qd ad suum officium non spectat: sed minorū clericorum: et non sacerdotum est officium pulsandi campanas. xxv. di. perlectis. ver. ad primicerium. de cele. mif. c. i. de maio. et obe. statutus. et ad talia debet presbyter habere clericum. de vi. r. ho. cleri. vt quisq. ergo homicidij casus imputandus fuit hic presbytero. Solu. sunt quedam non spectantia ad alterius officium: qz prohibita de his loquitur contrarium. Sunt quedam non spectantia ad alterius officium: non qz prohibita: sed qz ad illa non tenetur: vel cogitur ratione persone vel officij: quale est hoc: nō enī officia minorum ordinum perdit quis per assumptionem maiorum. lxxij. di. geste. et c. honoratus. de quo. s. de renū. ad supplicationem. super glo. fi. et de his hic loquitur hec so. probatur. xxv. di. illud. preterea. nec certo ordini deputatum est hoc officium: vnde etiam laici hoc exercerent: vt dixi de cle. coniug. Joānes. et presbyter exercet viliora isto. s. eo. ex literis. h. ¶ Opp. h. hic dicitur qd non imputat ei qui non preuidit qd euenire poterat. contra. j. eo. c. vlti. li. vi. de electio. lz. de ser. non ordi. c. i. vbi de hoc de procu. c. j. ff. locati. l. si quis domum. s. j. cum suis concor. Sol. sunt quidam casus inopinati et incogitati quos diligentissimi hominis consilium preuidere non posset. C. de pigno. ac. l. que fortuitis: et illos non tenetur quis preuidere: qd id esset quid diuinare: et sic homini impossibile: ad talia non cogitur. lxxij. q. ij. beatus. de regu. iur. nemo potest: nec nocet ignorantia artis magice cum sit inhibita. j. de sortile. c. ij. ¶ Sunt alij casus inopinati quorum euentum potuit diligens preuidere:

et debuit sicut conducent a fructuario soluens pretium futuri quennij: poterat enim preuidere usufructum prius posse finire: et per illius mortem: vt in l. si quis domum: et idem de illo qui condit a clerico. de quo supra. ne prela. vi. su. c. h. et in illo qui madat verberari qui preuidere poterat mortē aut mutilationem inde sequi posse. de his loquitur contrarium. ¶ Opp. tertio hic dicitur casum fortuitum non imputari ei qui dedit causam contra. s. eo. c. s. tinebatur. c. sicut. j. c. vltimo. eo. ti. lib. vi. Solu. in contrario preuideri sit culpa. ¶ Opp. quarto quod iste tempestine et ante promouere debuit illum cuius facto etiam per casum imminere periculum. j. c. vlti. eo. titu. lib. vi. Solu. sunt casus fortuiti vt ictus fulminis: et his similes: et talis fuit iste. Alij qui possunt preuideri ante ichonem periculi: vt cum apparent signa proxime ruine vel fractionis procedit ibi. ¶ Quero cuz papa hic scribat si cōfiteri ita esse quomodo hoc poterat constare: cum forte presbyter cum mortuo solus esset. Solu. vt nō. s. eo. significasti. ¶ Quero cui debeat hoc constare: dic illis quibus scribit: alias coram iudice competenti esset fides faciēda fm Jo. an. ¶ Quid si hic presbyter custos non erat nec sonare sperabat ad illū: sed ad aliū videtur qd adhuc nō sit irregularis ex quo bono zelo et iusta causa hoc faciebat. lxxij. q. v. de occidendis. Sic contra per regulam non est sine culpa. cuz concor. de regu. iur. lib. vi. Ad idem eo. titu. ea que. s. j. de clerico non ordinato. mi. ca. j. et h. s. de postu. c. h. ff. de re mili. l. ij. in bello. Quod est verum nisi ille fecisset hoc ex commissione custodis ad quem spectabat vel superioris illius: puta episcopi vel archidiaconi: vel ex consuetudine hoc licuisset: puta quando pulsatur ad plebem plenebeniam vel ecclesiam cathedralem habebat consuetudo qd vnus de clericis qd pmo occurrebat pulsabat in illa capella. ¶ Quero quid si pulsasset ad captiōnem furis vel alterius malefactoris: vel quid si pulsasset ad auxilium suum: quia obsidebatur in domibus ecclesie: et imminerebat sibi periculum. Solutionem horum collige ex his que habentur in c. significasti. h. et s. eo. et s. ne clerici. vel mo. sententiam. Certe quod primo casu sit irregularis: si malefactor capiat: quia hoc non licet clerico pro infamia. Secundo casu si faceret ad defensionem inuitabiles persone et rerum: hoc ei licitum est: quia licitum est alios conuocare ad sui defensionem: vt nō. in. d. ca. significasti. et sic non est irregularis. Si autem aliter res sue salue esse potuissent. secus. s. eo. suscepimus. et quod ibi nō. qd est verum: si hoc fecit et talis erat ad defensionem potestas indicendi bellum: vt nō. s. e. significasti. h. ¶ Quid dum venirent homines armati ad derobandam villam et presbyter pulsauit campanas: vel iussit pulsari: hac intentione: vt illi aufererent: nihilo minus traxerunt alij: aliquos occiderunt. Dic si faciebat timore de se vel de bonis ecclesie et inuitabiliter sperabat pati damnum: non est irregularis. Si hoc fecit ad defensionem tantum bonorum rusticorum qd daret operam rei licite. Clerico non credo hoc licitum: sed sic credo ipsum irregularem: sic de facto consuli: vel forte ex quo eos incitabat ad defensionem rerum: quod est permittūz videtur quod non sit irregularis: vt not. in. d. ca. ad audientiam. s. eo. ¶ Quid si aliquis pulsaret ad arengam vbi publice indicatur malefactor ad mortem vel truncationem. Dic ei irregularē. ¶ Quid de clerico sonante ad horas vel campanas communis: si decidit. dic quod est irregularis si sequatur mors: quia hoc officium sibi licitū non est. Questio tamen est dubia de laico. sed dic quod videtur qd non sit irregularis: cum officium sit sibi licitum. Tamen potest dici vt dictum est. s. de clerico. quod aut hoc spectabat ad officium ipsius laici et irregularitatem non incurrit. Aut non spectabat ad eius officium: et tunc sic. ¶ Quid si ecclesia non habebat populum vel habebat: sed non solebat venire. Dic quod non est irregularis quia licet non solebat venire: vel non veniat: tamen per hoc non debet filere campana pulsatio saltem ad conuincendam populi negligentiam: et quia forte licet ibi non veniat populus veniat alter transiens. Vel forte posset aliquis mutare voluntatem ex his de populo. Jo. an. Glo. sunt literales. ¶ In glo. j. in fi. de electio. in causis. Si vis scire multa campanarum signa. vide in. d. decre. j. de offi. custo. per Joā. and. super prima glo.

- 1 Irregularis est clericus pugnans etiam cōtra saracenos si alium occidit.
- 2 Irregularitatem non causat sola percussio etiam cum sanguinis effusione: nisi ex ea sequatur mors aut membri debilitatio. nu. 3.
- 4 Irregularitatem incurrit clericus consulens alicui vt moueat bellum iniustum ex quo mors est secuta.
- 5 Bellis iustis adesse possunt clerici hortatu: nec p hoc sunt irregulares: licet homicidium sequatur.

Et itio. ¶ Clericus pugnans etiam contra saracenos irregularis est si aliquē occidit. h. d. Et in dubio abstinebit. L. dis diuifio: scōa ibi. mandam. Ne blasphemii forte iudei et saraceni. de iudeis. cum sit. Sed quod

